

LETO XXII. Štev. 126

GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC

UREJA UREDNIŠKI ODBOR

List izhaja vsak dan razen
petka — Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA

EDVARD KARDELJ V RAZGOVORU Z ANGLIJSKIM NOVINARJEM

Vprašanja naše zunanje politike naše notranje družbene ureditve in gospodarstva

Beograd, 30. maja (Tanjug). Podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj je sprejel 26. t. m. znanega angleškega publicista G. Richarda G. Adamsa in mu v enournem razgovoru odgovoril na nekaj vprašanj.

Vprašanje: Gospod Kardelj, vi ste lani obiskali London. Kako so se od takrat po vašem mnenju razvijali vaši stiki z Veliko Britanijo?

Odgovor: V zelo ugodnem smislu so mi se prijateljski sprejeli in gostoljubje, ki ste mi ga izkazali v naši deželi, kakor tudi prisrčni in iskreni razgovori z G. Edenom, njegovimi sodelavci in drugimi angleškimi voditelji. Mislim, da bo v oboje-

stransko in splošno korist, da se bo praksa odkritosrčne in prijateljske izmenjave mnenj o problemih, koristnih za obe deželi in mir na svetu, tudi v prihodnje nadaljevala. V tem smislu z zadovoljstvom upam, da bomo imeli priložnost, da bomo pozdravili v Beogradu tudi angleškega zunanjega ministra, o čemer smo se dogovorili med mojim bivanjem v Londonu. Drugače pa ni v neposrednih angleško-jugoslovanskih stikih nobenih spornih problemov. Določeni ukrepi medsebojnega sodelovanja, med njimi tudi sporazum o konverziji kreditov, pa so zadnje čase samo pripomogli k prijateljskemu značaju teh stikov.

in Francije ter koristila krepitvi gospodarskega in političnega sodelovanja obeh dežel tako v medsebojno korist kakor tudi v korist evropske enotnosti in krepitve miru na svetu.

Kar se tiče drugega dela vašega vprašanja, lahko rečem, da predsednikov obisk v Franciji ni

slabije in naši konkretni notranji gospodarski politiki. Premaganje nekaterih naših notranjih gospodarskih težav bi bilo med drugim nemogoče brez povečanega izvoza. Cilj naporov naše gospodarske politike je torej, da se poveča naš izvoz tako v zahodne kakor tudi v vzhodne dežele. Razen tega ustreza takšna politika tudi naši načelni orientaciji v mednarodnih stikih. V tem smislu se zlasti zavzemamo tudi za čimbolj intenzivno gospodarsko povezovanje Zahodne in Vzhodne Evrope. Takšno gledišče potrjuje mimogrede rečeno tudi naša praksa v mednarodnih stikih. Prav v času in po sklenitvi naših trgovinskih, inostitcijskih in drugih gospodarskih sporazumov z deželami Vzhodne

(Nadaljevanje na 3. strani)

Obisk pri predsedniku republike

Beograd, 29. maja (Tanjug). — Predsednik republike je sprejel danes popoldne sovjetskega prvega namestnika ministra za zveze Konstantina T. Sergejčika, ki je prišel na povabilo Generalne direktorije PTT na III. mednarodno filatelistično razstavo v Zagrebu. Obisk je bil v ljubeznivega značaja. Med sprejemom je namestnik ministra Sergejčik podaril predsedniku Titu zbirko sovjetskih znamk.

Beograjski razgovori

voditelj ZKJ z generalnim sekretarjem KPI
Palmirom Togliattijem

Beograd, 29. maja (Tanjug). — Predsednik republike in generalni sekretar ZKJ Josip Broz Tito je sinoči sprejel generalnega sekretarja KPI Palmira Togliattija in sekretarja partijskega sekretariata Luigia Amadesija, ki je skupaj s Togliattijem sinoči prispel v Beograd.

Razgovori med visokimi funkcionarji ZKJ in Palmirom Togliattijem.

gost na večerji pri generalnem sekretarju ZKJ Josipu Brozu Titu. Na večerji so bili tudi člani izvršnega komiteja ZKJ Edvard Kardelj, Aleksander Ranković, Moša Pijade, Ivan Gošnjak in Svetozar Vukmanović.

Na današnjih dopoldanskih razgovorih so razen Palmira Togliattija in Josipa Broza Tita sodelovali tudi drugi voditelji ZKJ. Generalni sekretar Josip Broz Tito je priredil danes ob 13. v Belem dvoru generalnemu sekretarju KP Italije Palmiru Togliattiju intimno kosilo, na katerem je bil tudi član CK KPI Luigi Amadesi. Z jugoslovanske strani so bili na kosilu člani izvršnega komiteja CK ZKJ Edvard Kardelj, Aleksander Ranković, Moša Pijade, Ivan Gošnjak, Franc Leskošek, Svetozar Vukmanović in Petar Stambolić, člani CK Jovan Veselinov, Koča Popović, Mijalko Todorović, Spasenija Babović, Veljko Zeković, Dušan Petrović, Slobodan Penčić in drugi.

Danes popoldne je bil Togliatti v strojni tovarni „Ivo Lola Ribar“ v Železniku. Spremljala sta ga Mijalko Todorović in Luigi Amadesi. Generalnega sekretarja KPI so sprejeli podpredsednik Centralnega sveta ZSJ Ivan Božičević, direktor tovarne Vladan Mirković in člani upravnega odbora. Preden si je ogledal tovarniške oddelke, se je Togliatti razgovarjal s funkcionarji tovarne ter se živo zanimal za razvoj in delo v tovarni in zlasti še za delavsko samoupravljanje.

Palmiro Togliatti,
generalni sekretar KPI

tijem, ki so se začeli že sinoči, so se danes dopoldne nadaljevali.

Sinoči je bil generalni sekretar KP Italije Palmiro Togliatti

IZJAVA MINISTRskega PREDSEDNIKA BULGANINA MOSKOVSKEMU DOPISNIKU TANJUGA

Obisk predsednika Tita v SZ bo važen dogodek v zgodovini sovjetsko-jugoslovanskih odnosov

Moskva, 29. maja (Tanjug). — Predsednik ministrskega sveta ZSSR Bulganin je dal dopisniku Tanjuga izjavo v zvezi z bližnjim obiskom predsednika FLRJ Josipa Broza Tita Sovjetski zvezi. Predsednik sovjetske vlade je dejal:

„Bližnji prihod predsednika FLRJ tovariša Josipa Broza Tita v Sovjetsko zvezo bo važen dogodek v zgodovini sovjetsko-jugoslovanskih odnosov. Kakor je znano, smo pred letom dni skupaj s tovarišem Hruščevom jaz in tovariši Mikojan, Seiplov in drugi obiskali Jugoslavijo kot delegati vlade ZSSR in CK KPSZ. Imeli smo sestanke in razgovore s tovarišem Titom in njegovimi sodelavci. Ti sestanki in razgovori so bili

prežeti z duhom iskrenosti in medsebojnega zaupanja.

Najvažnejši rezultat naših sestankov in razgovorov je bila vzpostavitev tradicionalnega bratrskega prijateljstva med našima socialističnima državama, med našimi narodi, ki so prelili toliko krvi v boju s skupnim sovražnikom — hitlerizmom.

Naša pogajanja s tovarišem Titom in drugimi člani jugoslovanske vlade so bila končana 2. junija s podpisom skupne deklaracije, v kateri so označena pota nadaljnjega razvoja sovjetsko-jugoslovanskih odnosov. V tem dokumentu so navedena glavna načela, na podlagi katerih sta se sporazumeli obe vladi za razvijanje svojih odnosov, povedano je stališče ZSSR in FLRJ o najvažnejših mednarodnih vprašanjih in definirana vrsta konkretnih nalog v razvoju sovjetsko-jugoslovanskih odnosov.

Po zaslugi obeh strani so bili uspešno izvedeni ukrepi, predvideni v deklaraciji. V preteklem letu so se razvijali in krepili sovjetsko-jugoslovanski gospodarski in trgovinski odnosi. Sklenjenih je bilo več sporazumov, ki so položili temelje za nadaljnji razvoj sodelovanja med našima deželama.

Ukrepi, ki sta jih podvzeli vladi za izvajanje določb deklaracije, so ustrezali osnovnim interesom sovjetskih in jugoslovanskih narodov. Zato imamo zdaj vso osnovo,

da smo zadovoljni z dobrimi odnosi, ki smo jih ponovno vzpostavili med našima deželama.

Normalizacija odnosov med Sovjetsko zvezo in Jugoslavijo je imela ne le važen pomen za sodelovanje med našima deželama, temveč tudi precejšen vpliv na mednarodno življenje.

Sovjetska vlada v njeni zunanji politiki stalno vodijo leninska načela nevmešavanja v notranje zadeve drugih držav, spoštovanje njihove suverenosti in ozemeljske nedotakljivosti. Na teh leninskih načelih izgrajujemo svoje odnose z Jugoslavijo in drugimi deželami na svetu.

Sovjetska vlada z zadovoljstvom ugotavlja dejstvo, da Jugoslavija v mnogih mednarodnih problemih zavzema podobno stališče kakor Sovjetska zveza. Lahko se nadejamo, da bo ta podobnost stališč krepila in širila sovjetsko-jugoslovansko sodelovanje v mednarodnih akcijah, ki prispevajo k zmanjšanju mednarodne napetosti in služijo krepitvi miru na svetu.

Bližnji prihod predsednika FLRJ tovariša Josipa Broza Tita v Sovjetsko zvezo odpira novo etapo v razvoju prijateljskih odnosov in sodelovanja med Sovjetsko zvezo in Jugoslavijo na vseh področjih. Ni dvoma, da bo imel ta obisk tudi velik pomen za razvoj in krepitev prijateljskega sodelovanja med našima deželama in za nadaljnje zmanjšanje mednarodne napetosti v Evropi in drugih delih sveta.

Uporabljam ugodno priložnost in želim ljudskemu jugoslovanskemu narodu procvit in nadaljnje uspehe pri graditvi socializma.

Evropska regionalna konferenca UNESCO

Air en Provence, 29. maja (AFP). Tu se je danes začela prva evropska konferenca nacionalnih komisij za UNESCO. Na začetku konference je predsednik francoske komisije prof. Paul Rivet izrazil prepričanje, da bodo dežele, ki pripadajo evropskemu zemljepisnemu in kulturnemu področju, vskladile svoja stališča o organizaciji, katere cilj je po vsem svetu omogočiti sodelovanje na področju prosvete, znanosti in kulture. Konferenca bo pomagala, je dejal, ustvariti podlago za praktično sodelovanje med evropskimi deželami na tem področju.

imel nobene posebne naloge na liniji sodelovanja s socialističnimi gibanji. Razumljivo pa je, da so razgovori s predstavniki francoske vlade, ki so socialisti, pripomogli tudi k boljšemu razumevanju med našim in francoskim socialističnim gibanjem. Na drugi strani so Socialistična zveza delovnega ljudstva Jugoslavije in družbene organizacije že doslej razvijale prijateljske in delovne stike s celo vrsto socialističnih strank in drugih naprednih gibanj na Zahodu in zunaj Evrope. To belja tudi za francosko Socialistično stranko.

Vprašanje gospodarskih stikov z Zahodom

Vprašanje: Ali bo jugoslovansko - sovjetski trgovinski sporazum, sklenjen v aprilu, preprečil nadaljnjo razširitev trgovine z zahodnimi deželami?

Odgovor: Nikakor ne. To predpoved ne bi ustrezalo neposrednim gmoim koristim jugo-

uspešen tudi glede utrditve jugoslovanskega prijateljstva s francosko in zahodnimi socialističnimi strankami?

Ob državniškem obisku v Franciji

Odgovor: Obisk predsednika v Franciji in njegovo osebno srečanje s francoskimi državniki bosta nedvomno pripomogla k poglobitvi tradicionalnega prijateljstva med narodi Jugoslavije

Stiki z zahodnimi deželami

Vprašanje: Ali je nova faza v ruski politiki spremenila jugoslovansko zanimanje za sodelovanje z deželami Zahodne Evrope in Amerike?

Odgovor: Ne. Jugoslavija je živo zainteresirana na nadaljnjem razvoju sodelovanja z deželami Zahodne Evrope in Amerike. Znano vam je, da je bila jugoslovanska zunanja politika zmerom aktivno činitelj v naporih, da bi odstranili ali osaj omili blokovska protislovja in tako ustvarili politične pogoje za miroljubno in aktivno koeksistenco med narodi, ki jo narekuje sedanja čas. V tem okviru vidi Jugoslavija tudi okvire svoje lastne neodvisnosti. Neodvisnost pa za nas ni zgolj zagotovitev nacionalne enakopravnosti, marveč tudi nujen pogoj za neoviran razvoj socializma v sedanji dobi. Prav v duhu te politike aktivne koeksistence smo prepričani, da je prijateljsko sodelovanje na podlagi enakopravnosti s temi deželami obojestransko koristno.

Vprašanje: Ali je bil predsednikov obisk v Franciji

Predsednik Marinko priredil kosilo tujim delegatom na zasedanju Stalne konference mest

Predsednik Ljudske skupščine Slovenije Miha Marinko je priredil večeraj kosilo tujim predstavnikom, ki so sodelovali v delu Stalne konference mest. Na kosilu so bili tudi predsednik Izvršnega sveta Slovenije Boris Kraigher, član Zveznega izvršnega sveta Ivan Maček, podpredsednik Republiškega izvršnega sveta Stane Kavčič in člani predststva Stalne konference mest na čelu z novozvoljenim predsednikom Naumom Naumovskim.

VREMENSKA NAPOVED

za sredo, 30. maja
Menjajoče oblačno. Zlasti popoldne nagnjeno k nevihtam. Temperatura ponoči med 10 in 14, najvišje dnevne temperature do 27 stopinj C.

Krepimo materialne pogoje za razvoj lokalnih skupnosti

Iz poročila zasedanja predsednika dr. Marijana Dermastie — Novi odbor Stalne konference vodi Naum Naumovski iz Skoplja

Ljubljana, 29. maja. V dvorani Slovenske filharmonije je danes zasedala VI. skupščina Stalne konference jugoslovanskih mest, ki jo je odprl predsednik Stalne konference dr. Marijan Dermastia. Skupščino so pozdravili generalni sekretar Mednarodne federacije občin Nikolaj Arhema, primator Prage Svoboda, podpredsednik Zveze francoskih mest in občin George Darnel, predstavnik moskovskega sovjeta N. Plotnikov, podpredsednik federacije avstrijskih mest in dunajski podžupan Karl Honay in varšavski podžupan Hasimovski.

Predsednik Stalne konference dr. Marijan Dermastia je nato poročal o delu Stalne konference mest v minulem letu. Med drugim je dejal, da so se z uvedbo novega komunelnega sistema ljudski odbori v okviru naporov celotne skupnosti znašli v vlogi organov, ki so odgovorni za ustvarjanje osnovnih materialnih pogojev za razvoj lokalnih skupnosti. Številni problemi mestnih naselij, predvsem stanje njihovih komunalnih in družbenih fondov, zahtevajo maksimalne napore. Pomanjkanje študijske obdelave teh kompleksnih problemov, pomanjkljiva materialna sredstva in njihova spremenljivost bistveno vplivajo na urejanje teh ma-

terialnih nalog ljudskih odborov v mestih. Ti problemi, z vsemi svojimi komponentami, so morali biti v središču pozornosti lanske letošnje dejavnosti Stalne konference. Po drugi strani je zahteval tudi razvoj lokalne samouprave in družbenega upravljanja na raznih področjih. Tem dvem osnovnim skupinam nalog, ki jih je že sarajevska skupščina Stalne konference mest poudarila kot prvenstvene, je bil v minulem letu posvečen glavni del zanimanja in aktivnosti Predsedstva in vseh teles Stalne konference.

Predsedstvo Stalne konference je zlasti poudarilo vprašanje materialno finančnega položaja mest,

kajti ni si moč predstavljati nadaljnjega razvoja samouprave in splošne izgradnje mest brez

(Nadaljevanje na 2. strani)

Moskovski Hudožetveniki prihajajo z ljubljanske železniške postaje

POSVETOVANJE URBANISTOV JUGOSLAVIJE V PORTOROŽU

Pobude za smotrno oblikovanje naselij

V Portorožu se je včeraj začelo posvetovanje urbanistov Jugoslavije. Obravnavali so organizacijska vprašanja urbanistične službe, sodelovanje urbanističnih društev z organi oblasti in društvenimi organizacijami, predvsem pa probleme, kako ekonomično, smotrno in sedanjim stopnji stanovanjske kulture ustrezno zaostajajočim potrebam po stanovanjih v naglo naraščajočih mestih in drugih naseljih naše države. Razen 240 delegatov iz vse države sodelujejo na posvetovanju gosti iz CRS, Anglije, SZ, Švedske, Madžarske in Grčije.

Splet vprašanj, ki zadevajo gradnjo stanovanj in oblikovanje naselij, postaja zadnja leta, posebno še po sklepih IV. plenuma Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije glede gospodarske politike, vse bolj predmet proučevanja ter strokovnih in komunalnopolitičnih razprav — zakaj preden bomo začeli graditi več kakor desetlet, kaže razjasniti vrsto vprašanj, kako graditi dovolj poceni, a ne slabo, kako reševati razna urbanistična vprašanja in kako uveljaviti to, kar bo spoznano in sprejeto kot najbolj ustrezno za naše razmere.

Na posvetovanju je imel uvodno poročilo inž. arh. H. Stojanović o zaključkih, sprejetih na posvetovanju Stalne konference mest v Ljubljani. Težnja pa je bilo v delu študijskih skupin. Referati in koreferati kažejo, da so urbanistična društva in njihova Zveza pripravili posvetovanje, ki obeta vrsto pobud za smotrno oblikovanje naših naselij. Ekonomsko stran gradnje stanovanj, obseg in tempo graditve po osvojitvi, ekonomske pomanjkljivosti dosedanjega sistema gradnje, problematiko financiranja, zemljiščno politiko, vlogo stanovanjskih združenj, vprašanja v zvezi s stanarino in v zvezi s štednjem zemljiških površin je obravnavajal v enem izmed glavnih referatov T. Klementič.

Inž. arh. Branko Petrovič je pojasnjeval zamisel, da bi posledje gradili večja mesta načrtno kot naselja, sestavljena iz sosedstev po 3000 do 7000 prebivalcev, oddaljenih primerno od poslovnega središča ter industrijske cone, a oskrbljenih z vsem, kar je potrebno za dovolj praktično urejeno in primerno kulturno življenje. Naša naselja naj bi imela v prihodnje prednosti vseh v mestnih naseljih, imela naj bi dovolj zelenja in čistega zraka, malo hrupa, bila naj bi sestavljena iz manjših skupin, kjer se ljudje med seboj bolj poznajo kakor v velikem mestu, imela pa naj bi mestne možnosti kulturnega življenja.

Prof. St. Zuljić je podrobneje analiziral vprašanja v zvezi z razmerjem med naselji in njihovimi okolici, zlasti na primerih LR Hrvatske, Fr. Baš pa je prispeval zanimivo razpravo o pogojnosti stanovanja od narave, družbene ureditve in razvoja tehnike.

Zanimivi so bili koreferati N. Korića o problematiki zemljišč v zvezi s stanovanjem, Valerije Leskovača s poučnimi dokazi na primerih nekaterih hrvatskih mest, koliko manj ustrezna in tudi dražja je gradnja stanovanj brez dobro premišljenih urbanističnih zamisli, inž. arh. B. Petrovića o urbanističnih in arhitektonskih vprašanjih stanovanjskih zgradb, F. Wenzlerja, ki je utemeljeval, da stanovanjsko vprašanje še ni rešeno, ko so zgrajene stanovanjske stavbe, ampak šele takrat, ko stanovanec ustrezajo: šola, dečja igrišča, jasli, otroški vrtci, športni prostori, trgovine, uslužnost, gostinska podjetja ter zgradbe za upravo, zdravstvo in kulturno življenje.

Bogastvo misli o tem, kaka stanovanja in kaka naselja bi gradili v prihodnje, obravnavanje tega problema, ki se vse bolj ostro postavlja pred našo družbo, z različnih vidikov — od ekonomskega pa do estetskega — poznavanje urbanističnih izkušenj razviteljskih dežel, poskusi razčleniti nekaterih naših konkretnih urbanističnih vprašanj, perspektivno gledanje na razvoj kulture stanovanja in obravnavanje vsega spleta vprašanj s stališča potreb socialistične družbe, a tudi naših trenutnih možnosti, sorodnost v načelnih pogledih — vse to obeta, da bo dalo posvetovanje urbanistov v Portorožu, uspešno povezano s predhodnim posvetovanjem Stalne konference mest in v razstavo »Stanovanje za naše razmere« pobude izrednega pomena za živahnost, s socialističnih vidikov in potreb organizirano gradnjo novih naselij in preobrazbo starih po najboljših urbanističnih izkušnjah. I. L.

Predsednik Miha Marinko v Trbovljah

Trbovlje, 29. maja. — Danes popoldne je obiskal Trbovlje predsednik Ljudske skupščine Slovenije tovariš Miha Marinko. V spremstvu načelnika okrajnega tajništva za notranje zadeve Franca Kralja, sekretarja občinskega komiteja ZKS Jožeta Pika in tehničnega sekretarja Občinskega komiteja ZKS Jožeta Skrinarja si je tov. Marinko najprej ogledal nekatere stanovanjske bloke in javno kopališče, ki so v gradnji. Po tem ogledu v Zgornjih Trbovljah je obiskal novi Delavski dom, kjer se je zanimal, kako napreduje gradbena dela.

Konferenca predstavnikov univerz zaključena

Včeraj je bila na Bledu zaključena konferenca predstavnikov univerz iz vse države, na kateri so obravnavali sprejem univerzitetnih statutov in podiplomsko izpolnjevanje študentov. Konferenca sodi, da je treba prek statutov zagotoviti enotnost vseh univerz, njihovo upravljanje pa mora sloneti na načelih družbenega upravljanja.

Naša delegacija na zasedanju Mednarodne organizacije dela

Na zasedanju Mednarodne organizacije dela, ki se bo začelo 6. junija v Ženevi, bo sodelovala tudi jugoslovanska delegacija s predsednikom Nacionalne komisije dr. Jožetom Potrčem na čelu. Zasedanju bo prisostvoval tudi predsednik Odbora za socialno politiko in ljudsko zdravstvo Zveznega izvršnega sveta Moma Marković.

IZMENJAVA IZKUŠENJ

lahko mnogo koristi

je rekel generalni sekretar Mednarodne federacije mest g. Arhema na tiskovni konferenci

Po končani VI. skupščini Stalne konference mest so ugledni tuji gostje odgovarjali na vprašanja domačih novinarjev. Predstavniki mest Sovjetske zveze, Poljske, Češke, Slovaške, Avstrije in generalni sekretar Mednarodne federacije mest in občin g. Arhema so poudarili, da so kljub kratkemu bivanju lahko opazili v naši državi velik napredek in skrb za ureditev stanovanjskega vprašanja.

Zanimiva pa je bila pripomba avstrijskega predstavnika, ki je rekel, da se mu zdi, da pri nas vendarle ne upoštevamo dovolj ekonomičnosti pri gradnji stanovanj. Po njegovem mnenju je naša stanovanjska izgradnja draga in zato bi bilo treba poiskati način, da bi te stroške znižali.

S skupščine Stalne konference mest

(Nadaljevanje s 1. strani)

ustreznega razvoja materialnih sredstev, ki ostanejo na razpolago lokalnim skupnostim. Anketna v 18 mestih je prepričljivo pokazala, da je materialno finančni položaj mest težaven, kar je v glavnem rezultat zaostajanja komunalnih in drugih družbenih fondov, celo v primerjavi z minimalnimi potrebami, in velikega nesorazmerja med razpoložljivimi in potrebnimi sredstvi za financiranje izgradnje fondov ter upravljanja komunalnih in drugih družbenih služb. Na to so vplivali razni činitelji. Potrebe so se formirale deloma pod pritiskom slabe dediščine iz preteklosti, deloma pa zaradi naglega povojnega porasta mestnega prebivalstva in sprememb v življenju mest.

V anketiranih 18 mestih se je število prebivalcev v zadnjih 10 letih povečalo za 57%. Razen tega, da je to povečanje povzročilo proporcionalni porast potreb na področju komunalnih in drugih družbenih fondov ter služb, je izzvelo tudi potrebe po povsem novih fondih in službah na tem področju spriči splošnega, socialnega, ekonomskega in tehničnega napredka. Toda razpoložljiva sredstva še zdaleč niso zadostovala. Orientacija na pospešeno razvijanje materialne osnove in obrambne moči domovine, v pogojih ekonomske zaostalosti in splošnega primanjkljaja investicijskih sredstev, je zahtevala maksimalno koncentracijo sredstev v izgradnjo ključnih proizvodnih objektov. Temu je sledila redukcija sredstev, ki so ostala na razpolago lokalnim organom, zanemarjanje potreb na področju komunalnih in družbenih fondov ter služb, razen tega pa tudi potiskanje med drugovrstne naloge razvoja neposredno materialne osnove večine naših mest: predelovalne industrije.

Medtem ko bi bilo treba, po grobi oceni, investirati v objekte družbenega standarda 10 do 15% nacionalnega dohodka, oziroma 45 do 56% od skupnih investicijskih vlog, smo v letih 1948 do 1954 dajali v ta namen od 2,1% do 7,2% nacionalnega dohodka, oziroma od 6,7 do 17,6 odstotka skupnih investicij. Ta nezadostna sredstva so povzročila akumuliranje nezadovoljnih potreb in čedalje hujski pritisk na obstoječe kapacitete komunalnih in družbenih fondov. Če upoštevamo še to, da v takih pogojih nismo mogli povsem in pravočasno zamenjati izrabljenih kapacitet, niti jih nismo mogli normalno vzdrževati, ugotovimo, da se je stanje komunalnih in drugih družbenih fondov rapidno poslabševalo in v nekatere primerih doseglo kritično točko.

Proračunska sredstva ljudskih odborov so spriči decentralizacije nedvomno rasla, vendar ta porast ni bil v sorazmerju s porastom potreb in niti ne akumulacije na področjih mest. Po vsem tem sodeč kaže, da so bile v splošni razdelitvi akumulacije, tudi če upoštevamo objektivne težave, potrebe mest reducirane tudi čez nujne meje. Vse to je pripeljalo do omenjenega težavnega stanja in zaostalosti komunalnih in družbenih fondov v mestih, kar že resno ovira nadaljnji splošni ekonomski razvoj. Zato se postavlja kot zelo resno vprašanje iskanje ustreznih metod in načina postopne likvidacije zaostalosti komunalnih in družbenih fondov in uravnovešanje njihovega stanja z doseženo stopnjo splošnega, posebno pa ekonomskega razvoja.

ANKETA je zlasti opozorila na težavno stanje glede stanovanjskega problema in šolskih prostorov v mestih. Šolski prostor v mestih je deficiten; v nekaterih primerih je celo manjši kot pred vojno, število šolskih otrok pa naglo raste. V Ljubljani je manj šolskega prostora kot pred vojno, sistem šolske mreže pa se je izredno razrasel, v Zagrebu in Novem Sadu je možen pouk vsak drugi dan, v beograjskih šolah je pouk v treh ali štirih izmenah. Podobne razmere so tudi v drugih jugoslovanskih mestih, medtem ko je, po drugi strani, problem šolskega prostora v vaseh takorekoč rešen. Razmere v drugih komunalnih službah tudi niso zavidljive.

Dr. Marijan Dermastia je nato govoril o problemih stanovanjske izgradnje, o lokalni samoupravi in družbenem upravljanju, o delu in metodi dela teles Stalne konference, o sodelovanju z Zveznim izvršnim svetom in njegovimi organi ter o mednarodnih zvezah Stalne konference jugoslovanskih mest.

RAZPRAVA O PRISTOJNOSTIH OBČIN IN OKRAJEV

V razpravi o tem poročilu je sodelovalo več delegatov. Iko Mirčević iz Titograda se je zavzemal za prenos še novih pristojnosti z okrajev na občine. Med drugim je sodil, da bi morale imeti zlasti razvitejšie občine svoje finančne inšpekcije, inšpekcije dela in šolske inšpekcije. Z njim se je strinjal tudi delegat Branko Pešić iz Zemuna, ki je dejal, da imajo tiste občine, ki so bile prej mestne občine s posebnimi pravicami, zdaj manj pristojnosti kot prej. Omenil je, da primer iz njihovega okraja, kjer so se dogovorili tako, da ostane finančna

IZGRADNJA PROGE Beograd-Bar

V upravi za izgradnjo jadranske magistrale Beograd-Bar so določili, da bo do konca leta popolnoma dograjen del proge od Beograda do Vreocve, na delu od Vreocve do Valjeva pa bodo dogradili mostove, propuste in spodnji del proge.

Nova proga Reka-Carigrad

Turška potniška tovarna ladja »Ege« je otvorila včeraj novo potniško tovarno progo, ki povezuje Reko s Carigradom. Razen na Reki bo ladja pristajala tudi v Trstu, Benetkah, Brindisiju, Piraju in Smirni. Ladja bo pristala na Reki vsak drugi tork.

Razgovor v Društvu slovenskih književnikov

Ze nekaj dni se mudi v Sloveniji, kamor je prišel na obisk Društva slovenskih književnikov, bolgarski pisatelj Krstju Belev. V ponedeljek je Društvo slovenskih književnikov priredilo s njim intimen pogovor v prostorih Kluba znanstvenih in kulturnih delavcev o bolgarski književnosti in o bolgarski kulturni problematiki. Pisatelj Krstju Belev se je s slovenskimi književniki zadržal dalj časa v prijetnem in zanimivem razgovoru. Pisatelj je eden izmed vodilnih bolgarskih romanopiscev in so njegova dela prevedena v več tujih jezikov, med njimi tudi v srbohrvaščino.

inspekcija v pristojnosti okraja, vendar delajo posamezne grupe inšpektorjev po občinah. Razen tega je Branko Pešić predlagal, naj bi tudi taka področja, kot je na primer zaposlovanje delovne sile, prešla v občinsko pristojnost. Predstavnik Centralnega odbora sindikata komunalnih in obrtnih delavcev pa je predlagal, naj bi Stalna konferenca mest letos organizirala razpravo z vsemi strokovnimi komunalnimi združenji in s sindikatom komunalnih delavcev.

Sekretar za zakonodajo in organizacijo pri Zveznem izvršnem svetu dr. Leon Geršković je dejal, da se v osnovi strinja s težnjami po tem, da bi prenesli z okrajev na občine še nove pristojnosti. Dejal je, da je bilo to stališče načeloma osvojeno že lani, vendar je bilo treba v praksi pri konkretnem razmejevanju pristojnosti imeti pred očmi vprašanje, ali bodo občine lahko res uspešno opravljale vse namenjene pristojnosti. Razen tega je bilo treba imeti pred očmi tudi spremembe v mehanizmu. Dr. Leon Geršković je nato dejal, da je te pristojnosti sicer treba revidirati, vprašanje pa je, kako, na kakšen način opraviti to delo. Po sodbi dr. Gerškovića se je tega problema treba lotiti postopoma.

SPREJEM POSLOVNIKA IN IZPOLNITEV STATUTA STALNE KONFERENCE

Potem ko sta bila sprejeta razrešnica dosedanjemu predsedstvu in poročilo o predračunu Stalne konference, je Moma Milovanović obrazložil predlog komisije za spremembo oziroma izpolnitev statuta in predlog za sprejem poslovnika Stalne konference mest. Konferenca je ta predlog soglasno osvojila. Izpolnjeni statut vsebuje načela, na katerih je bila osnovana Stalna konferenca, ki je prostovoljna organizacija in ki posreduje izmenjavo izkušenj med svojimi člani ter konstruktivno sodeluje pri reševanju raznih problemov mest. Statut pa vsebuje tudi ustrezne dopolnitve, ki so se v dosedanjem delu pokazale potrebne.

USTANOVITEV KOMUNALNEGA INŠTITUTA

Današnja skupščina je sprejela tudi sklep o ustanovitvi Instituta za proučevanje družbeno ekonomske problematike izgradnje naselij ter stanovanjske in komunalne dejavnosti. Institut, ki bo v Beogradu, bo z znanstvenimi metodami proučeval družbeno ekonomsko problematiko, izgradnjo in razvoja naselij, zlasti naselij mestnega značaja. Na osnovi proučevanja problemov bo predlagal ustrezne ukrepe ter pomagal ljudskim odborom in drugim organom in organizacijam pri reševanju problemov s področja izgradnje naselij ter stanovanjske in komunalne dejavnosti.

IZVOLITEV PREDSEDSTVA IN NADZORNEGA ODBORA

Skupščina je sprejela program dela za letošnje leto, nato pa je izvolila predsedstvo in nadzorni odbor Stalne konference mest. Osvajena je bila kandidatska lista, ki jo je v imenu skupine delegatov predlagal dr. Marijan Dermastia. Skupščina je izvolila 15-člansko Predsedstvo in nadzorni odbor. Za predsednika Stalne konference jugoslovanskih mest je bil soglasno izvoljen predsednik Skopljia Naum Naumovski, za predsednika nadzornega odbora pa predsednik Ljudskega odbora na Reki Edo Jardaš.

Na predlog podpredsednika Okrajnega ljudskega odbora Zagreb Jurice Draušnika naj bi bila prihodnja skupščina Stalne konference jugoslovanskih mest v Zagrebu.

M. Z.

SESTANEK IZVRŠNEGA ODBORA MEDNARODNE FEDERACIJE RUDARJEV

Sprejem novih članov

in druga tekoča vprašanja, ki zadevajo Federacijo

Beograd, 29. maja (Tanjug). V poslonju Zveze sindikatov Jugoslavije se je danes začel sestanek izvršnega odbora Mednarodne federacije rudarjev, v katero so včlanjene sindikalne organizacije rudarjev iz 25 dežel Evrope, Azije, Afrike ter Severne in Južne Amerike.

Zaradi smrti predsednika Izvršnega odbora Heinricha Imminga je bil za novega predsednika do naslednjega kongresa Mednarodne federacije rudarjev izvoljen Nicolas Dethier, generalni sekretar sindikata rudarjev Belgije.

Na dopoldanskem sestanku so sklenili, da bodo na tem zasedanju obravnavali prošnje za sprejem novih članov v Federacijo, dalje poročilo evropske organizacije za gospodarsko sodelovanje, poročilo o položaju in dejavnosti rudarjev na Japonskem in v Posarju ter druga tekoča vprašanja.

Obravnavali bodo tudi stike s sovjetskimi sindikatoma rudarjev. Predsednik Centralnega odbora sindikata rudarskih in metalurških delavcev Jugoslavije Nikola Kotle je pozdravil navzoče in jim želel prijetno bivanje v naši državi. Sestanku Izvršnega komiteja prisostvuje sekretar Mednarodne federacije rudarjev sir William Lawther. Na sestanku so doslej prispele sindikalne delegacije rudarjev Velike Britanije, Francije, Zahodne Nemčije, Švedske, Belgije, Nizozemske, Luksemburga in Posarja.

Jugoslovansko delegacijo vodi Nikola Kotle.

DANES SE ZAČNE SKUPŠČINA ZVEZNE ZUNANJETRGOVINSKE ZBORNIČE

Trgovinski stiki s 46 deželami

Lani smo največ izvozili v Italijo, največ pa uvozili iz ZDA

Konec minulega leta je imela Jugoslavija zunanjetrgovinske pogodbeno odnose s 46 državami. Pred vojno jih je imela samo s 31 deželami. Izvoz v 1955 je bil za kakih pet milijard večji kakor 1954, uvoz pa za več kot trideset milijard. Letos bo izmenjava še obsežnejša. Vse to je zahtevalo in zahteva posebno živahno zunanjo trgovinsko dejavnost. O njej bodo razpravljali na letnem običnem zboru Zvezne zunanjetrgovinske zbornice, ki se bo danes začel v Beogradu.

večji po vojni. Uvozili smo okrog 367.000 vagonov raznega blaga v vrednosti več kot 132 milijard din.

Živila so prva na listi. Nad 35 milijard ali nekaj več kot četrtino celotnega uvoza je bilo potrošnih za nakup živil. Od tega je bilo uvoženih 975.000 ton pšenice in okrog 36.000 ton masti. Po količini potrošnih sredstev sledi zaletem stroji, prevozna sredstva in elektronski izdelki, strovine itd. Takšna sestava uvoza najbolj priča, kako važno je izboljšanje našega kmetijstva in industrijske proizvodnje.

Na listi dežel, iz katerih smo uvažali, so daleč pred ostalimi ZDA z okrog 43 milijardami din. Zahodna Nemčija je tudi na drugem mestu, medtem ko je Italija na tretjem. Sledijo Velika Britanija, Avstrija, SZ, Nizozemska itd.

S. T.

LEP KULTURNI DOGODEK

Moskovski Hudožestveniki v Ljubljani

Včeraj so iz Zagreba prispeli člani moskovskega Hudožestvenega teatra v Ljubljano. Sprejem tega znamenitega gledališkega ansambla na ljubljanski železniški postaji je bil lep kulturni dogodek. Na peronu so pričakali goste mnogi gledališki umetniki, kulturni delavci, novinarji in drugi. Sprejemu so prisostvovali tudi upravnik Slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani Juš Kozak, direktor Drame Slavko Jan, vršilec direktorja Opere Smiljan Samec, pisatelj dr. Bratko Kreft, prvaki ljubljanske Drame Stane Sever, Savka Severjave, Stane Potokar in predsednik Sveta za kulturo in prosveto OLO Ljubljana dr. Heli Modic.

Kolektivno moskovskega Hudožestvenega teatra je izrekel do brodiščico prvi Juš Kozak, za njim pa sta pozdravila umetnike še igralce Lojze Drenovec v imenu Društva gledaliških umetnikov Slovenije in dr. Heli Modic v imenu OLO Ljubljana. Na pozdrave je odgovoril direktor teatra Aleksander V. Solodovnikov, ki je izrazil zadovoljstvo, da so prišli v Slovenijo, ter poudaril

pomen kulture za medsebojno zblizovanje narodov. Kratak nagovor gov. Solodovnika so prisotni sprejeli z navdušenim ploskanjem. Ruskim umetnikom so slovenski igralci podarili šopke cvetja.

Včeraj, prvi dan bivanja sovjetskih gledaliških umetnikov v Ljubljani, so določili spored njihovega bivanja v Sloveniji. Tako so jim ljubljanski gledališki priredili včeraj slavnostni sprejem v Klubu poslancev, danes pa bo v ljubljanski Drami razgovor nekaterih ruskih in naših igralcev o gledališki umetnosti in sprejem na Bellevuju, ki ga prireja predsednik OLO Ljubljana dr. Marijan Dermastia. V četrtek jutraj bodo Hudožestveniki obiskali Bled, v petek pa bodo na poti v Opatijo, kjer bodo nekaj časa v gosteh podpredsednika Izvršnega sveta FLRJ Rodoljuba Colakovića, ogledali Potojnsko jamo.

Na sinočnji predstavi MHAT je ljubljanska publika z navdušenjem pozdravila in se s ploskanjem zahvalila ruskim umetnikom za njihovo umetnost.

BARVASTE KOVINE IN LESNA INDUSTRIJA NA CELU IZVOZA

Lanski izvoz je bil največji v zadnjih sedmih letih. Skupna vrednost je znašala okrog 77 milijard din. Povečanje v primerjavi z 1954 je bilo bolj pomembno, ker je bilo doseženo kljub zmanjšanju izvoza nekaterih vrst blaga, ki smo ga predlanskim izvozili za kakih 8,5 milijard din. To velja predvsem za koruzo, prašiče, tekstil in železo.

Barvasta metalurgija in lesna industrija sta bili na čelu izvozne liste. Zlasti razveseljuje dejstvo, da se je vrednost barvastih kovin, prodanih na tujem trgu, povečala v primerjavi s predlanskim, medtem ko so se izvozne količine zmanjšale.

Lesna industrija je izvozila za več kot 17 milijard din svojih proizvodov. V začetku lanskega leta se je na svetovnem trgu pokazalo večje zanimanje za blago te vrste, kar je povzročilo tudi znatno zvišanje cen. Kasneje je povpraševanje postalo manjše, toda cene so v glavnem ostale iste. Največ smo izvozili rezanega lesa.

Izvoz tobaka se je več kot podvojil. Lani je tobak kupilo od nas 16 dežel v vrednosti 510 milijonov din. Po količini smo največ tobaka izvozili v Francijo, po vrednosti pa v ZDA. Sovjetska zveza je na tretjem mestu, Italija na četrtem itd.

V primerjavi z 1954. so pomembno povečale izvoz še kemična industrija, industrija usnja in črna metalurgija. Zmanjkal pa se je izvoz pri kovinski industriji, elektrouidustriji, tekstilu, koruzi in živilu.

NOVA PODROČJA

Medtem ko se je sestava izvoza v glavnem le malo spremenila, so se smeri izvoza v primerjavi z 1954. lani precej spremenile, pri čemer so v celoti ustrezale težnjam naše zunanjetrgovinske politike.

Vzhodno Evropo je bilo izvoženih za kakih 10,2 milijarde din raznih proizvodov, medtem ko je ta vrednost znašala leta 1954. leta 14 milijard. Lani so bili namreč ponovno vzpostavljene trgovinski odnosi z vsemi vzhodnoevropskimi deželami. Znatno se je povečal tudi naš izvoz v ZDA, Azijo in Južno Ameriko.

Vprašanje našega notranjega razvoja

(Nadaljevanje s 1. strani)

Evropa je sklenila Jugoslovija tudi po sporazumov z deželami Zahodne Evrope.

Vprašanje: Kaj je po vašem mnenju zadnje čase za notranji razvoj Jugoslavije najvažnejše?

Odgovor: Zdi se mi, da nas čaka tudi nadalje predvsem dve glavni nalogi: prvič nadalje razvijanje proizvodnih sil dežele in drugič izpolnjevanje organizacijske mehanizma neposredne socialistične demokracije.

Sistem družbenega upravljanja in delavskega samoupravljanja v Jugoslaviji se je že utrdil in v praksi izpričal svojo žiljenjsko sposobnost. Delavski svetovi v tovarnah, organi družbenega upravljanja na raznih področjih družbenega življenja, v prostoru, v zdravstvu, socialnem zavarovanju itd., razna gospodarska združenja in zbornice, kakor tudi predstavniki organi od komun do federacije, so sprožili ustvarjalno pobudo najširših množic. Položili smo čvrste temelje za nadaljnji razvoj in zdi se mi, da nas čaka zdaj predvsem delo za okrepitev, izpolnitev in nadaljnje razvijanje tega mehanizma.

Prvi volilni rezultati v Italiji

Rim, 29. maja (AFP). Na podlagi 8.569.659 doslej prešteti glasov kažejo izidi občinskih volitev v Italiji za zdaj naslednjo sliko: demokristjani so dobili 3.510.595 glasov, komunisti in levi socialisti 2.900.975, socialni demokristi 674.625, liberalci 374.140, republikanci 70.568, monarhisti in profasisti 682.548, radikalni 1402 in razne skupine 181.446 glasov.

Razdelitev mandatov v rimskem mestnem svetu je že dokončana. Demokristjani bodo imeli zdaj 27 mandatov, medtem ko so jih leta 1952 imeli 39, socialisti 20, profasistično gibanje 10, komunisti 5, liberalci 3 (6), republikanci 1 (3). Skupno bodo imele stranke cent 34 mandatov, medtem ko so jih 1952 imeli 52. Levičarske stranke so dobile 29 mandatov (16), od tega komunisti 20, socialisti pa 9. Profasistično gibanje je dobilo 10 mandatov (8), nacionalna monarhistična stranka 4 (3), ljudska monarhistična stranka 2, radikalna stranka pa 1 mandat.

Polarizacija političnih sil

Vse podeželske občine v demokratičnih rokah — Napredek Neodvisne socialistične zveze v Trstu — V pokrajinskem svetu le demokristjani in komunisti

Trst, 29. maja. Štetje glasov po upravnih volitvah na Tržaškem se je praktično zaključilo danes dopoldne. Opoldne so bili objavljeni uradni podatki o izidu volitev v pokrajinski svet, kar torej za Tržacani in okolici volili prvič po vojni. Morda je prav to vzrok, da je prišlo pri glasovanju za pokrajinske volitve do precejšnje zmešnjave, saj je bilo kar 11.653 spornih oziroma uničenih glasovnic, tako da je bilo pri pokrajinskih volitvah veljavnih le 191.844 od skupnih 203.497 oddanih glasov.

Pri pokrajinskih volitvah so dobili kandidati krščanske demokracije 58.782 glasov in deset mandatov, KP pa 45.934 glasov in šest mandatov. Med poselnimi sta dva Slovenci. Ostale stranke so zbrale premalo glasov.

Mnogo večje je bilo zanimanje za novi občinski svet. To je bilo razumljivo predvsem zaradi tega, ker je iz volilne borbe izpadla Tržaška unija, ki je na zadnjih volitvah zbrala skoraj 27.000 glasov in zdaj ni nihče vedel, kdo bo te glasove dobil. Razen tega se je pojavila tudi nova stranka, tako imenovano Nacionalno gospodarsko gibanje (tržaški »poujadisti«), ki je bila prav tako volilna neznanca.

Popoldne so bili objavljeni tudi že poluradni izidi občinskih volitev, na katerih je sodelovalo 12 strank in gibanj. Po teh podatkih je bil volilni izid naslednji: (številke v oklepajih pomenijo volilne izide iz leta 1952):

Krščanska demokracija 56.912 (59.130), 31,26%, KP 40.699 (30.976), 22,35%, neofasisti 26.889 (20.557), 14,77%, socialisti demokristi 12.499 (10.412), 6,38%, socialisti 9.603 (2.608), 5,27%, republikanci 6.364 (8.401), 3,56%, Nacionalno gospodarsko gibanje 2.910 (—), 4,21%, monarhisti 5.855 (2.871) — 3,21%, Neodvisna socialistična lista 5.532 (4.914), 3,04%, liberalci 4.535 (5.767), 2,49%, Slovenska demokratska zveza 3.785 (3.559), 2,08%, radikalni 1.751 (—), 0,96%.

Skupno je bilo oddanih 182.055 veljavnih glasovnic, okrog 4000 pa je spornih in o teh bo odlo-

Kmetijstvo in industrija potrošnega blaga

Na gospodarskem področju je znano, da sprito potreb po zgraditvi osnovnih industrijskih in energetskih objektov ter omejenosti sredstev, ki so nam jih še bolj skrcili izredni izdatki za obrambo, v minulih letih nismo mogli več investirati tudi v kmetijstvo. To je povzročilo zaostajanje razvoja kmetijske proizvodnje industrijsko. Pa tudi industrijske proizvodnje za široko potrošnjo nismo mogli doigniti v tolikšni meri, da bi pri ustreznem uvozu spremljala razširjene potrebe, nastale ne samo z absolutnim povečanjem števila prebivalstva, marveč tudi s spremembo njegove socialne in gospodarske sestave.

Toda uspehi, doseženi z dosedanjim izgradnjo temeljev industrializacije, nam zdaj omogočajo enakomernejši gospodarski razvoj.

Neposredne gospodarske naloge

Zato je naša orientacija na tem področju zdaj naslednja: delno zmanjšanje celotnih investicij ob istočasnem povečanju investicij v kmetijstvo; izpolnitev in obnova razpoložljivih industrijskih zmogljivosti široke potrošnje; napor za povečanje industrijske in kmetijske proizvodnje za uvoz ter uveljavljanje raznih gospodarskih in tehničnih ukrepov v industriji in kmetijstvu za povečanje delovne sile. Vse to bo omogočilo povečanje celotne proizvodnje, kakor tudi izvoza in uvoza ob postopnem naraščanju žiljenjskega standarda prebivalstva, kar je

Atomsko sodelovanje in skupni trg

Benetke, 29. maja (AFP). Na konferenci zunanjih ministrov šestih zahodnoevropskih dežel v Benetkah so se sporazumeli o ustanovitvi posebnega organa, ki naj pripravi načrt sporazuma o ustanovitvi atomske agencije in skupnega trga zahodnoevropskih dežel.

Danes je italijanski zunanji minister Martino zagovarjal mnenje, da vprašanje atomske agencije ni moč ločiti od vprašanja skupnega trga. Dejal je, da bo moč ustvariti atomsko industrijo, če se bo opirala na skupni trg, ki bo zajel tudi vse ostale gospodarske stike zainteresiranih.

Letošnji Nehrujevi obiski

New Delhi, 29. maja (Reuter). Danes je bil objavljen program obiska predsednika indijske vlade Nehruja v nekaterih evropskih deželah in ZDA v juniju in juliju. Nehru bo zapustil New Delhi 21. junija in se bo šel istega dne sestal s širskimi državniki v Damasku. Naslednjega dne bo v Londonu in bo sodeloval na konferenci predsednikov vlad Britanske skupnosti. V začetku julija pojde na uradni obisk v ZDA, 13. julija pa odpotuje prek Londona v Bonn. Ob povratku v Indijo bo obiskal še Francijo in Jugoslavijo, potem pa še Kairo in Bejrut.

Sporazum z Madžarsko

o ureditvi finančnih in gospodarskih vprašanj ter o znanstvenem sodelovanju

Beograd, 29. maja. (Tanjug). — Nocoj je bil v Beogradu podpisan sporazum o ureditvi neresenih finančnih in gospodarskih vprašanj med Jugoslavijo in Madžarsko, kakor tudi sporazum o znanstveno-tehničnem sodelovanju.

Prvi sporazum ureja vsa neresena finančna in gospodarska vprašanja med obema deželama. S finančno-gospodarskim sporazumom je Madžarska prevzela obveznost, da bo kot saldo medsebojnih terjatev in obveznosti dobavila Jugoslaviji v petletnem razdobju v enakih obrokih blaga v vrednosti 85 milijonov dolarjev. V okviru tega sporazuma bo Madžarska dobavila delno investicijske predmete, železniška in cestna vozila ter kmetijske in melioracijske opreme — delno pa potrošno blago.

S sklenitvijo finančno-gospodarskega sporazuma med obema deželama je omogočeno znatno

razširjenje gospodarskih zvez in blagovne menjave, kar bo koristilo obema deželama.

Obenem s finančno-gospodarskim sporazumom je bil podpisan tudi sporazum o jugoslovansko-madžarskem znanstvenotehničnem sodelovanju, ki omogoča razvoj in krepitev gospodarskih odnosov s pomočjo znanstvenega in tehničnega sodelovanja.

V komunikatu, ki je bil izdan ob podpisu sporazumov, je reče-

Priloge na Pineaujevo potovanje v ZDA

Pariz, 29. maja (Tanjug). Francoski veleposlanik v ZDA Couve de Murille je prispel danes v Pariz, da bi s francoskimi diplomati pripravil sestanek Dulles-Pineau, ki bo od 18. do 20. junija v Washingtonu. Tu pripisujejo velik pomen Pineaujevemu potovanju v ZDA, kjer naj bi si izmenjali misli o ciljih in metodah zahodne diplomacije v luči nove orientacije sovjetske zunanje politike. V francoskem zunanjem ministrstvu žele, da bi na tem sestanku razpravljali o arabsko-izraelskem sporu in sploh o politiki Zahoda na Daljnem in Blžnjem vzhodu. Pariz bi tudi rad znova sprožil severnoafriško vprašanje, ker meni, da bi se lahko na njem izkristalizirala enotnost in sodelovanje zahodnih dežel. ZDA pa bi rade opozorile Francijo, da bi morala izkoristiti svoj vpliv za vključitev Maroka in Tunisa v severnoatlantsko skupnost, da bi ZDA obdržale svoja vojaška oporišča v teh deželah.

Nemiri na Cipru

Nikozia, 29. maja (AFP — Reuter). Britanske oblasti na Cipru so začele obvezno registrirati vse prebivalce v 73 krajih na tem otoku.

Danes so objavili, da so čete, ki so v zadnjih 12 dneh preiskovale severovzhodni del Cipra, zaplenile »znatne količine« orožja, streliva in razstreliva.

njo, kar pa nikakor ne more vplivati na kakršnokoli spremembo glede večine, so bili volilni izidi v posameznih občinah: Devit-Nabrežina: Demokratska lista 1576, Slovenska demokratska zveza 539, Italijanska nacionalistična lista 849 glasov. Zgonik: Demokratska lista 462, Slovenska demokratska zveza 253. Repentabor: Demokratska lista 196, Gospodarska lista 135. Dolina: Demokratska lista 1590, Slovenska demokratska zveza 446, Krščanska demokracija 291, socialisti 122. Milje: KP in socialisti 4246, krščanska demokracija 2181, socialni demokristi 796, republikanci 392 glasov.

Singapur, maja

»Glavna razlika med Kitajci in ostalimi Azijci, dragi moj, je v tem, da prvi in drugi radi dobro živijo.«

»To vendar ni razlika.«

»Počakajte, dajte da končam! Glavna razlika ni v tem, da hočejo prvi in drugi dobro živeti, marveč v tem, da se hočejo Kitajci za dobro življenje truditi, da hočejo delati, oni drugi — v tem konkretnem primeru Malajci, pa ne. To je, vidite, glavna, usodna razlika v tem Singapurju, v tej Malaji, v vsej tej vzhodni Aziji.«

»In s čim hočete to dokazati?«

»Tisto, kar sem vam rekel, dokazuje, da moramo ostati tu, sicer bo komunizem vse požrl!«

»Hm...«

»Vi mislite, da sem pijan! Saj tudi sem pijan, vem pa, kaj govorim. Pravim vam in ponavljam — nekdo mora ostati v Singapurju, sicer postanejo Kitajci močnejši, sicer bodo vse prevzeli v svoje roke in vse poplavi. Kitajci, to pa pomeni komunizem.«

»Toda...«

»Toda kaj? Hočete reči, da niso vsi tukajšnji Kitajci komunisti? Seveda niso. Med njimi je tudi nekaj poštenih, na primer...«

Nekoliko okajeni Skot pokaze s prstom tja nekam v ozadje ho-

Vzhodnonemški ukrepi

ki naj olajšajo prizadevanja za združitve Nemčije

Berlin, 29. maja (Reuter — DPA). Predsednik vzhodnonemške vlade Otto Grotewohl je danes v svojem ekspoziju o notranji in zunanji politiki v parlamentu izjavil, da postajajo načela miroljubne koeksistence čedalje bolj odločilni činitelj v mednarodnih stikih. Dejal je, da čedalje več ljudi v Zahodni Nemčiji spoznava pravilnost politike vzhodnonemške vlade, izvzemši zahodnonemsko vlado samo, ki »nadaljuje politiko sile in ustvarja nenehno nove ovire, da bi preprečila ponovno združitve

Sporazum z Madžarsko

o ureditvi finančnih in gospodarskih vprašanj ter o znanstvenem sodelovanju

Beograd, 29. maja. (Tanjug). — Nocoj je bil v Beogradu podpisan sporazum o ureditvi neresenih finančnih in gospodarskih vprašanj med Jugoslavijo in Madžarsko, kakor tudi sporazum o znanstveno-tehničnem sodelovanju.

Prvi sporazum ureja vsa neresena finančna in gospodarska vprašanja med obema deželama. S finančno-gospodarskim sporazumom je Madžarska prevzela obveznost, da bo kot saldo medsebojnih terjatev in obveznosti dobavila Jugoslaviji v petletnem razdobju v enakih obrokih blaga v vrednosti 85 milijonov dolarjev. V okviru tega sporazuma bo Madžarska dobavila delno investicijske predmete, železniška in cestna vozila ter kmetijske in melioracijske opreme — delno pa potrošno blago.

S sklenitvijo finančno-gospodarskega sporazuma med obema deželama je omogočeno znatno

razširjenje gospodarskih zvez in blagovne menjave, kar bo koristilo obema deželama.

Obenem s finančno-gospodarskim sporazumom je bil podpisan tudi sporazum o jugoslovansko-madžarskem znanstvenotehničnem sodelovanju, ki omogoča razvoj in krepitev gospodarskih odnosov s pomočjo znanstvenega in tehničnega sodelovanja.

V komunikatu, ki je bil izdan ob podpisu sporazumov, je reče-

Priloge na Pineaujevo potovanje v ZDA

Pariz, 29. maja (Tanjug). Francoski veleposlanik v ZDA Couve de Murille je prispel danes v Pariz, da bi s francoskimi diplomati pripravil sestanek Dulles-Pineau, ki bo od 18. do 20. junija v Washingtonu. Tu pripisujejo velik pomen Pineaujevemu potovanju v ZDA, kjer naj bi si izmenjali misli o ciljih in metodah zahodne diplomacije v luči nove orientacije sovjetske zunanje politike. V francoskem zunanjem ministrstvu žele, da bi na tem sestanku razpravljali o arabsko-izraelskem sporu in sploh o politiki Zahoda na Daljnem in Blžnjem vzhodu. Pariz bi tudi rad znova sprožil severnoafriško vprašanje, ker meni, da bi se lahko na njem izkristalizirala enotnost in sodelovanje zahodnih dežel. ZDA pa bi rade opozorile Francijo, da bi morala izkoristiti svoj vpliv za vključitev Maroka in Tunisa v severnoatlantsko skupnost, da bi ZDA obdržale svoja vojaška oporišča v teh deželah.

Jugoslovansko dramsko gledališče je v Moskvi z uspehom uprizorilo »Dunda Maroja«. Posnetek iz moskovskega umetniškega akademskega gledališča (MHAT). — Jugoslovansko dramsko gledališče je po uspelem večdnevnom gostovanju v Moskvi sinoči odpotovalo v Gorki, od tam pa bo nadaljevalo pot v Leningrad in Kijev.

ZAPISKI IZ SINGAPURA

Razgovor o usodni razliki

Razmišljanja kolonialnega uradnika o prihodnosti »Straže na vratih Vzhoda«

mor je vsem dovoljen brezplačen dostop. Z drugimi kitajskimi industrijami in bankirji je ustanovil liberalno stranko, ki je zdaj desna opozicija v singapurskem parlamentu...

»Oddaljili ste se od teme. Začeli ste biti o...«

»...o komunistični nevarnosti. Saj prav to vam hočem povedati. Kitajci, vidite, delajo ko črvi. Hočejo dobro živeti in zato se trudijo, da bi to dosegli. Malajci pa so rojeni lenuhi in postopajo. Ljubijo pesmi in zabavo, radi dobro živijo, delo pa jim ne diši. Pojdite po Singapurju in prestejte, koliko je v njem malajskih trgovin! Na vsako malajsko trgovino odpade po deset indijskih, po sto kitajskih, Kitajec odpre svojo trgovino pred sončnim vzhodom, Malajec pa izkoristi sleherno priložnost za zabavo in praznovanje.«

»Zakaj pa se umikate iz Malajske federacije, iz Singapura se pa nečete?«

»V glavnem zato, ker smo federaciji že obljubili samostojnost. Singapur pa ne sodi v federacijo, marveč je posebna kronska kolonija. Razen tega je strateško važna, ključna točka, to je »Straža na vratih Orienta.«

»Mar Malaja ni strateško važna?«

»Je. Tudi ona je važna, toda manj od Singapura. Če bi Singapur padel v roke komunistom...«

»Aha, vračate se na temo.«

»Saj se sploh nisem odmaknil od nje. Ves čas vam govorim o tem, vi pa se delate, kakor da me ne razumete.«

»Saj vas tudi res ne razumem. Govorili ste, da so Kitajci pridni, Malajci pa leni, potem ste mi pa pripovedovali o »tirovi maži«, s katero se mažejo praznovni azijski reveži, misleč, da je zdravilo proti vsem boleznim...«

»Mar so kitajski bogataši fabrikanti, tirove maže?«

»Kaj še, saj ne gre za fabrikante, tirove maže, marveč za ljudi, ki se z njo mažejo. O njih

Nemčije. Grotewohl je dejal, da pomeni splošna vojaška obveznost v Zahodni Nemčiji nasilno organiziranje bratormorne vojne.

V svojem ekspoziju je Grotewohl sporočil, da je vlada nedavno amnestirala več tisoč ljudi in da še nadaljuje revizije te vrste procesov proti ljudem, ki so bili obsojeni na osnovi obtožb o sabotaži, vohunstvu in propagandi proti zahodni Nemčiji. Dalje je rekel, da je vzhodnonemška vlada pripravila še druge ukrepe, da bi olajšala zблиžanje Vzhodne in Zahodne Nemčije v zvezi z združitvijo dežele.

Sporazum z Madžarsko

o ureditvi finančnih in gospodarskih vprašanj ter o znanstvenem sodelovanju

Beograd, 29. maja. (Tanjug). — Nocoj je bil v Beogradu podpisan sporazum o ureditvi neresenih finančnih in gospodarskih vprašanj med Jugoslavijo in Madžarsko, kakor tudi sporazum o znanstveno-tehničnem sodelovanju.

Prvi sporazum ureja vsa neresena finančna in gospodarska vprašanja med obema deželama. S finančno-gospodarskim sporazumom je Madžarska prevzela obveznost, da bo kot saldo medsebojnih terjatev in obveznosti dobavila Jugoslaviji v petletnem razdobju v enakih obrokih blaga v vrednosti 85 milijonov dolarjev. V okviru tega sporazuma bo Madžarska dobavila delno investicijske predmete, železniška in cestna vozila ter kmetijske in melioracijske opreme — delno pa potrošno blago.

S sklenitvijo finančno-gospodarskega sporazuma med obema deželama je omogočeno znatno

razširjenje gospodarskih zvez in blagovne menjave, kar bo koristilo obema deželama.

Obenem s finančno-gospodarskim sporazumom je bil podpisan tudi sporazum o jugoslovansko-madžarskem znanstvenotehničnem sodelovanju, ki omogoča razvoj in krepitev gospodarskih odnosov s pomočjo znanstvenega in tehničnega sodelovanja.

V komunikatu, ki je bil izdan ob podpisu sporazumov, je reče-

Priloge na Pineaujevo potovanje v ZDA

Pariz, 29. maja (Tanjug). Francoski veleposlanik v ZDA Couve de Murille je prispel danes v Pariz, da bi s francoskimi diplomati pripravil sestanek Dulles-Pineau, ki bo od 18. do 20. junija v Washingtonu. Tu pripisujejo velik pomen Pineaujevemu potovanju v ZDA, kjer naj bi si izmenjali misli o ciljih in metodah zahodne diplomacije v luči nove orientacije sovjetske zunanje politike. V francoskem zunanjem ministrstvu žele, da bi na tem sestanku razpravljali o arabsko-izraelskem sporu in sploh o politiki Zahoda na Daljnem in Blžnjem vzhodu. Pariz bi tudi rad znova sprožil severnoafriško vprašanje, ker meni, da bi se lahko na njem izkristalizirala enotnost in sodelovanje zahodnih dežel. ZDA pa bi rade opozorile Francijo, da bi morala izkoristiti svoj vpliv za vključitev Maroka in Tunisa v severnoatlantsko skupnost, da bi ZDA obdržale svoja vojaška oporišča v teh deželah.

Jugoslovansko dramsko gledališče je v Moskvi z uspehom uprizorilo »Dunda Maroja«. Posnetek iz moskovskega umetniškega akademskega gledališča (MHAT). — Jugoslovansko dramsko gledališče je po uspelem večdnevnom gostovanju v Moskvi sinoči odpotovalo v Gorki, od tam pa bo nadaljevalo pot v Leningrad in Kijev.

ZAPISKI IZ SINGAPURA

Razgovor o usodni razliki

Razmišljanja kolonialnega uradnika o prihodnosti »Straže na vratih Vzhoda«

mor je vsem dovoljen brezplačen dostop. Z drugimi kitajskimi industrijami in bankirji je ustanovil liberalno stranko, ki je zdaj desna opozicija v singapurskem parlamentu...

»Oddaljili ste se od teme. Začeli ste biti o...«

»...o komunistični nevarnosti. Saj prav to vam hočem povedati. Kitajci, vidite, delajo ko črvi. Hočejo dobro živeti in zato se trudijo, da bi to dosegli. Malajci pa so rojeni lenuhi in postopajo. Ljubijo pesmi in zabavo, radi dobro živijo, delo pa jim ne diši. Pojdite po Singapurju in prestejte, koliko je v njem malajskih trgovin! Na vsako malajsko trgovino odpade po deset indijskih, po sto kitajskih, Kitajec odpre svojo trgovino pred sončnim vzhodom, Malajec pa izkoristi sleherno priložnost za zabavo in praznovanje.«

»Zakaj pa se umikate iz Malajske federacije, iz Singapura se pa nečete?«

»V glavnem zato, ker smo federaciji že obljubili samostojnost. Singapur pa ne sodi v federacijo, marveč je posebna kronska kolonija. Razen tega je strateško važna, ključna točka, to je »Straža na vratih Orienta.«

»Mar Malaja ni strateško važna?«

»Je. Tudi ona je važna, toda manj od Singapura. Če bi Singapur padel v roke komunistom...«

»Aha, vračate se na temo.«

»Saj se sploh nisem odmaknil od nje. Ves čas vam govorim o tem, vi pa se delate, kakor da me ne razumete.«

»Saj vas tudi res ne razumem. Govorili ste, da so Kitajci pridni, Malajci pa leni, potem ste mi pa pripovedovali o »tirovi maži«, s katero se mažejo praznovni azijski reveži, misleč, da je zdravilo proti vsem boleznim...«

»Mar so kitajski bogataši fabrikanti, tirove maže?«

»Kaj še, saj ne gre za fabrikante, tirove maže, marveč za ljudi, ki se z njo mažejo. O njih

Nemčije. Grotewohl je dejal, da pomeni splošna vojaška obveznost v Zahodni Nemčiji nasilno organiziranje bratormorne vojne.

V svojem ekspoziju je Grotewohl sporočil, da je vlada nedavno amnestirala več tisoč ljudi in da še nadaljuje revizije te vrste procesov proti ljudem, ki so bili obsojeni na osnovi obtožb o sabotaži, vohunstvu in propagandi proti zahodni Nemčiji. Dalje je rekel, da je vzhodnonemška vlada pripravila še druge ukrepe, da bi olajšala zблиžanje Vzhodne in Zahodne Nemčije v zvezi z združitvijo dežele.

Sporazum z Madžarsko

o ureditvi finančnih in gospodarskih vprašanj ter o znanstvenem sodelovanju

Beograd, 29. maja. (Tanjug). — Nocoj je bil v Beogradu podpisan sporazum o ureditvi neresenih finančnih in gospodarskih vprašanj med Jugoslavijo in Madžarsko, kakor tudi sporazum o znanstveno-tehničnem sodelovanju.

Prvi sporazum ureja vsa neresena finančna in gospodarska vprašanja med obema deželama. S finančno-gospodarskim sporazumom je Madžarska prevzela obveznost, da bo kot saldo medsebojnih terjatev in obveznosti dobavila Jugoslaviji v petletnem razdobju v enakih obrokih blaga v vrednosti 85 milijonov dolarjev. V okviru tega sporazuma bo Madžarska dobavila delno investicijske predmete, železniška in cestna vozila ter kmetijske in melioracijske opreme — delno pa potrošno blago.

S sklenitvijo finančno-gospodarskega sporazuma med obema deželama je omogočeno znatno

razširjenje gospodarskih zvez in blagovne menjave, kar bo koristilo obema deželama.

Obenem s finančno-gospodarskim sporazumom je bil podpisan tudi sporazum o jugoslovansko-madžarskem znanstvenotehničnem sodelovanju, ki omogoča razvoj in krepitev gospodarskih odnosov s pomočjo znanstvenega in tehničnega sodelovanja.

V komunikatu, ki je bil izdan ob podpisu sporazumov, je reče-

Priloge na Pineaujevo potovanje v ZDA

Pariz, 29. maja (Tanjug). Francoski veleposlanik v ZDA Couve de Murille je prispel danes v Pariz, da bi s francoskimi diplomati pripravil sestanek Dulles-Pineau, ki bo od 18. do 20. junija v Washingtonu. Tu pripisujejo velik pomen Pineaujevemu potovanju v ZDA, kjer naj bi si izmenjali misli o ciljih in metodah zahodne diplomacije v luči nove orientacije sovjetske zunanje politike. V francoskem zunanjem ministrstvu žele, da bi na tem sestanku razpravljali o arabsko-izraelskem sporu in sploh o politiki Zahoda na Daljnem in Blžnjem vzhodu. Pariz bi tudi rad znova sprožil severnoafriško vprašanje, ker meni, da bi se lahko na njem izkristalizirala enotnost in sodelovanje zahodnih dežel. ZDA pa bi rade opozorile Francijo, da bi morala izkoristiti svoj vpliv za vključitev Maroka in Tunisa v severnoatlantsko skupnost, da bi ZDA obdržale svoja vojaška oporišča v teh deželah.

Jugoslovansko dramsko gledališče je v Moskvi z uspehom uprizorilo »Dunda Maroja«. Posnetek iz moskovskega umetniškega akademskega gledališča (MHAT). — Jugoslovansko dramsko gledališče je po uspelem večdnevnom gostovanju v Moskvi sinoči odpotovalo v Gorki, od tam pa bo nadaljevalo pot v Leningrad in Kijev.

ZAPISKI IZ SINGAPURA

Razgovor o usodni razliki

Razmišljanja kolonialnega uradnika o prihodnosti »Straže na vratih Vzhoda«

mor je vsem dovoljen brezplačen dostop. Z drugimi kitajskimi industrijami in bankirji je ustanovil liberalno stranko, ki je zdaj desna opozicija v singapurskem parlamentu...

»Oddaljili ste se od teme. Začeli ste biti o...«

»...o komunistični nevarnosti. Saj prav to vam hočem povedati. Kitajci, vidite, delajo ko črvi. Hočejo dobro živeti in zato se trudijo, da bi to dosegli. Malajci pa so rojeni lenuhi in postopajo. Ljubijo pesmi in zabavo, radi dobro živijo, delo pa jim ne diši. Pojdite po Singapurju in prestejte, koliko je v njem malajskih trgovin! Na vsako malajsko trgovino odpade po deset indijskih, po sto kitajskih, Kitajec odpre svojo trgovino pred sončnim vzhodom, Malajec pa izkoristi sleherno priložnost za zabavo in praznovanje.«

»Zakaj pa se umikate iz Malajske federacije, iz Singapura se pa nečete?«

»V glavnem zato, ker smo federaciji že obljubili samostojnost. Singapur pa ne sodi v federacijo, marveč je posebna kronska kolonija. Razen tega je strateško važna, ključna točka, to je »Straža na vratih Orienta.«

»Mar Malaja ni strateško važna?«

»Je. Tudi ona je važna, toda manj od Singapura. Če bi Singapur padel v roke komunistom...«

»Aha, vračate se na temo.«

»Saj se sploh nisem odmaknil od nje. Ves čas vam govorim o tem, vi pa se delate, kakor da me ne razumete.«

»Saj vas tudi res ne razumem. Govorili ste, da so Kitajci pridni, Malajci pa leni, potem ste mi pa pripovedovali o »tirovi maži«, s katero se mažejo praznovni azijski reveži, misleč, da je zdravilo proti vsem boleznim...«

»Mar so kitajski bogataši fabrikanti, tirove maže?«

»Kaj še, saj ne gre za fabrikante, tirove maže, marveč za ljudi, ki se z njo mažejo. O njih

Z R N A I Z N A Š E G A K M E T I J S T V A

»Mali Egipt« med Donavo in Tamišem

S »Turist-birojem« po poljih Vojvodine

Bil sem med zadržniki iz Slovenije, ki so si ogledali vojvodinsko kmetijstvo. Dva avtobusa nas je bilo. Zadnji dan smo se zapeljali na Pančevski Rit, ki je v neposredni bližini Beograda. Čeprav utrujeni od dolge poti, ki smo jo imeli za seboj, nas je ogled tega ogromnega kmetijskega kombinata tako razživel, da vprašanj in zanimanja ni bilo kraja.

Pančevski Rit. Mali Egipt mu pravijo. Nekaj zato, ker voda vsako leto preplavi njegove razsežne predele, nekaj pa, ker je zemlja tod izredno plodna. Pančevski Rit je otok, ki ima obliko trikotnika; z dveh strani ga obdajata reki Donava in Tamiš, s tretje pa kanal, ki reki spaja. Po velikosti je ta otok v kmetijskem pogledu ogromen kompleks z nad 32.000 ha obdelovalne zemlje, ki pa leži 3 do 5 metrov niže od vodne gladine Donave, zato ga okrog in okrog obdaja 96 km dolg in 4 m visok nasip. Vendar ta nasip ne ubrani vode, ki vsako jesen in pomlad napolni bazen. Če namreč ne udre skozi odprtine, pronicne iz tal. Odvodni kanali so nujno potrebni. Ves Rit je preprežen z njimi.

Za uvod še to, da je bil Pančevski Rit še pred desetletji leti nič drugega kot zaplavljen in močvirna zemlja, poraščena s trstjem in šavjem, poleti, ko je voda odtekla, je sonce zemljo tako izsušilo, da je bila trda kot

VEČ TISOČ VAGONOV ZELENAJE IN GORE MESA

Pančevski Rit je velikanski kmetijski obrat, ki se po velikosti ne da primerjati z nobenim na-

Helikopter se pripravlja na vzlet

šim industrijskim podjetjem. Že sedaj zaposluje okrog 3000 stalnih delavcev in 7000 sezonskih, 20 agronomov in 62 kmetijskih tehnikov. V proizvodnji uporablja 120 traktorjev in nad 250 najrazličnejših večjih kmetijskih strojev. V transportu pa uporablja še 45 traktorjev in 38 kamionov. Za ilustracijo obsebnosti: samo en kompleks, posejan z žitom, meri 1800 ha, drugi, n. pr. posejan z lucerno pa 900 ha. Naše posestvo na Grmu ima vse zemlje 76 ha, to je manj, kolikor imajo na Pančevskem Ritu posejanega petrišilja in korenja. Na posestvu letno pridelajo 1200 do 1500 vagonov sene; vsak dan peljejo v Beograd 20.000 litrov mleka, a lani so prodali 3,5 milijone jajc, 1300 vagonov povrtnine, 1500 ton raznega mesa itd. Te številke, pa čeprav so velike, še malo ne povedo, ker je posestvo v izgradnji, ker še raste. Zato ni mogoče govoriti o kakšnih velikih hektarskih donosih ali o visoki mlečnosti krav. Polno stvari je še, ki jih šele preizkušajo.

Volj in konji na tej razsežni planjavi ne pomenijo ničesar. V mnogih primerih je celo traktor neznaten, zlasti kadar je treba na velikih površinah opraviti delo v izredno kratkem roku, ko se je n. pr. treba boriti proti plevelem, proti raznim okužbam v gozdu in na polju ter proti rastlinskim boleznim. To delo opravi helikopter. Videli smo ga, ko je ravno s »herbicid« uničeval plevel med žitom. Helikopter leti pol metra nad zemljo in škropi v 8 m širokem pasu. V treh minutah pokropi 5 ha, dnevno skoraj 300 ha površine.

Motiv iz vojvodinskega naselja

cement in da so široke razpoke križem krazem pričale, kako želja je vode.

»Bujno bo rodila ta zemlja!« so ugotovili strokovnjaki.

»Dobro! Potrebujemo veliko mesa, mleka, jajc in zelenjave.«

V obliki investicij so vložili v Pančevski Rit 3,5 milijarde dinarjev, približno toliko pa bo treba še zrtvovati, da bo kombinat v celoti zgrajen.

ČRPALKE IMAJO BESEDO

Melioracije so bile začetek dela. Odvodni in namakalni kanali, velike vodne črpalke. Da bi ne bila ogrožena proizvodnja, bi bilo treba 25 kub. metrov vode izčrpati v sekundi. Sedanjih šest črpalk pa zmore izčrpati le 9 kub. metrov v sekundi, zato je nenadna poplava leta 1954, ki je nastopila sredi zorenja žita, povzročila nad 300 milijonov din škoda. Lani je bilo še 9000 ha površin pod vodo, ki jih ni bilo mogoče obdelati. Vsa melioracijska dela bodo gotova konec naslednjega leta; voda bo tako ukročena. Še 2000 km kanalov bodo zgradili. Ukročeno pa je že žgoče poletno sonce: že lani je »Litostroje« izdelal za Pančevski Rit veliko črpalno postajo, ki je dovolj močna, da v času suše sama napolni vso mrežo kanalov z vodo. Izsušeno zemljo umetno namakajo. Po sredi Pančevskega Rita je zgrajena široka tlakovana cesta, od nje pa se na vse strani cepijo trdne poljske poti. Od Ovčega je speljana po sredi tudi industrijska železniška proga.

Ob pogledu na pokrajino z 11 naselji se ti zdi komaj verjetno, da je bil Pančevski Rit še pred sedmimi leti nenaseljeno močvirje. Nove vasi se belijo med bujnim zelenjem za velikimi hlevi in gospodarskimi poslopi. Na vsem ozemlju je na novo zgrajenih 763 raznih objektov: od stanovanjskih hiš, šol in hlevov do predelovalne industrije.

DVOMILJIVI POSKUSI

Čeprav je bila povprečna mlečnost krave lani 2495 litrov, je bila živinoreja vsa leta deficitna: 80 milijonov dinarjev izgube je povzročila letno. Praksa in račun sta pokazala: če bi Pančevski Rit preusmeril proizvodnjo, če bi na njem pridelovali samo semena in krmila, za kar so tu izredno ugodni pogoji, ter opustili živinorejo, bi imeli letno čez 200 milijonov dobička. Toda, to bi pomenilo kapitulacijo, poleg tega pa...

cena enega litra mleka znaša 16,5 dinarjev, prej, pri domačih kravah, pa je znašala 31 dinarjev.

ZELENI VRT SREDI SNEGA

Vrtnarstvu posvečajo na Pančevskem Ritu precejšnjo pozornost. Toda ne poleti, ko je zelenjave povsod dovolj, ampak pozimi. Letos, ko je bila izredno ostra zima, je njihova vrtnarija zalagala od januarja dalje s svežim solato in kumarami vse glavne beograjske restavracije in gostišča. Pa nimajo na Pančevskem Ritu zgrajenih steklenih hal, ki bi jih umetno ogrevali. Zeleni vrt je bil vso zimo na prostem sredi snega. Gnoj je dalj toploto. To je star bolgarski način vrtnarjenja. Na prostem so na 36 a vso ploščev založili s 40 cm debelo plastjo konjskega gnoja. Nanj so nametali 20 cm prsti, potem pa položili lesene okvire in jih pokrili s steklenimi okni. Silačen gnoj je oddajal tako toploto, da so rastline pod steklenimi okni uspevale in rodile v najhujšem mrazu. To potrebuje malo dela, malo stroškov, učinek pa je velik.

No, takih posebnosti v kmetovanju imajo še več. Važno je omeniti, da proizvodnjo specializirajo na industrijski način. Imajo perutninarstvo, farmo, v drugem naselju prašičerejo. V industrijski četrti sredi Rita grade mlekarino, ki bo imela dnevno zmogljivost 30.000 litrov konzumnega mleka, poleg nje veliko hladilnico, tovarno močnih krmil, tovarno za predelavo zelenjave itd. Kmetijski kombinat ne bo od nikogar več odvisen in bo vse pridelke tudi v lastni industriji predeloval. Ne bo se zgodilo več, kakor lani, da so 60 vagonov zelja ponnjali po 8 din, pa ga nobeno trgovsko podjetje ni hotelo odkupiti, čeprav je bilo na trgu takrat po 16 din za kg. Da bi zelje ne propadlo, ga je posestvo z lastnimi transportnimi sredstvi prepeljalo na beograjski trg po 5 din in povzročilo med trgovinami pravo paniko.

»Potrebujemo meso, mleko...«

Z izboljšanjem nege in z dobro krmno so letno povprečno za 200 litrov pri kravi dvignili mlečnost. Živinoreja pa bi bila donosna le, če bi bila povprečna mlečnost vsaj 3700 litrov. V tem primeru bi se morali več kot 6 let truditi, da bi dosegli potrebno povprečje.

Uvozili so krave molznice: 1000 črno belih frizijskih krav in 500 rdečih danskih. Njihova letna povprečnost je 4500 litrov. Spremenili so strukturo tudi v prašičereji in v perutninarstvu. Goje samo še velikega »jorkširca«, vse ostale pasme so opustili, v kokošereji pa »leghorn« in »rode island«. Na posestvu imajo sedaj: 1640 krav-molznice, nekaj čez 200 telet, 15.000 prašičev, 3510 kokoši in 80.000 piščancev. Našim zadržnikom pa nekatere stvari v živinoreji tega veleposessva niso ugajale.

Tudi nekatera slovenska posestva so namreč imela lani in že letos priložnost uvoziti enake krave iz Danske, pa so jih odklonila. Ne le zaradi varčnosti, ker stane vsaka krava 350 dolarjev, ampak tudi zato, ker so se bali, da bi te visoko produktivne molznice v naših pogojih odvedale, saj so visoko stopnjo produktivnosti dosegle v svojevratni klimi, ob zelo skrbni negi in kvalitetni krmil. Naši živinorejci so se rajši oprijeli zanesljivejše, zato pa seveda daljše poti: s selekcijo in boljšo krmno pri kravah domače pasme doseči visoko mlečnost. Zato je z živinorejskega gledišča poskus na Pančevskem Ritu z uvoženimi kravami nedvomno tvegan. Polna lastna

Volj panonske pasme — značilna slika vojvodinskih polj.

Mimogrede: če bi tako delala vsa posestva in zadruge, bi bili kmetijski pridelki precej cenejši.

Zadržniki so bili z ogledom zelo zadovoljni. Marsikaj novega in koristnega so videli. In kar je največ vredno: ob pogledu na širna polja, velike moderne hleve, lepe stanovanjske hiše in do-

bro mehanizacijo jih je zajel občutek moči in pomena kmetijske proizvodnje, ki je v naših slovenskih prilikah razdrobljenosti tako neznačen. Če so prej le slutili perspektivo našega kmetijskega razvoja, so tu našli že trden primer.

Jak.

Bil je zavarovan — toda preniko

Požarna nesreča nikoli ne poči! Ta rek se je uresničil tudi v zaselku v Novi gori med Klevišami in Polšnikom nad Litijo. Sredi popoldneva je začelo nenadoma goreti pri kmetu Mrzelju, po domače Ovinkarju. Plameni so hipoma zajeli gospodarski poslopji, hlev in kozolec. Polšniški gasilci in sosedje so brž pritehli na pomoč in pomagali pri reševanju goreče domačije. Vsa sreča, da so otehi pred nadaljnjo škodo živino, ki so jo zvelikli iz gorečega hleva. Obvarovali so tudi bližnje stanovanjsko hišo. Čeprav so reševali hlev in kozolec, stavb niso mogli obvarovati. Pri Mrzeljevih nimajo pri rokah nobene vode, reševalci so jo morali donesati v škafih iz malega potoka, ki teče v grapi pod hišo.

V izboljšanju požarne službe bi morali za bodoče imeti tudi na samotnih kmetijah več vode v shrambah za gašenje ob požarih.

Posestnik Mrzelj je bil imel svoje imetje zavarovano pri DOZ, vendar za premajhno vsoto, ki ne ustreza današnjim cenam. Prav bi bilo, da bi ta primer spame-toval naše kmete, da bi dvignili zavarovalnino na primerno višino.

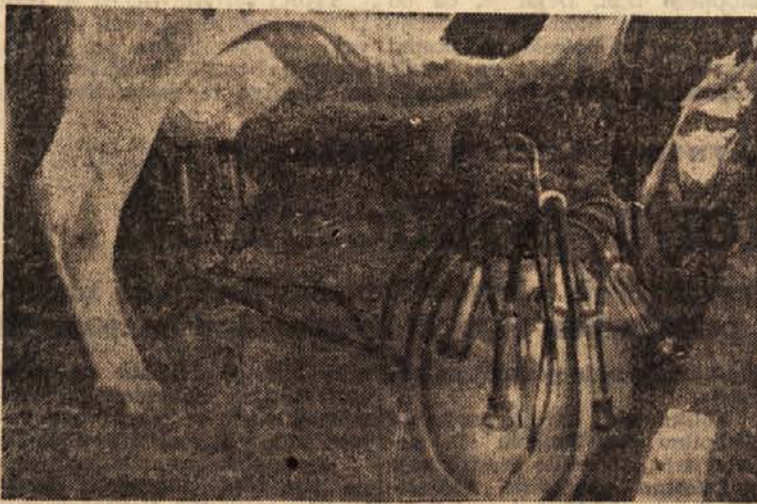
J. G.

17.000.000 DINARJEV ZA NOVE NASADE BRESKEV

Centrala Narodne banke v Beogradu je te dni odobrila iz zveznih sredstev za pospeševanje kmetijstva KDZ »Simon Gregorčič« v Bukovici pri Volčji Dragi 17 milijonov din za ureditev novih nasadov breskev in vinogradov. Zadruga je na račun teh sredstev že lani uredila 6 hektarov velik sadovnjak breskev v Sempetru, nadaljnjih 8 hektarov pa bodo uredili letos na Vogrskem. Stroške za rigolanje in posaditev treh hektarov površine bo krija zadruga iz lastnih sredstev. Sredstva za vinogradništvo bodo porabili za ureditev 7 hektarov velikega vinograda v Bukovici.

Kmetijska delovna zadruga »Simon Gregorčič« v Bukovici je ena največjih in najbolje organiziranih zadrug kmetijskih organizacij v Slovenskem Primorju. Na skupaj okrog 200 hektarih zemljišč se ukvarjajo predvsem s sadjarstvom, vinogradništvom in v manjši meri z živinorejo. V zadnjih letih so uredili 27 hektarov plantažnih nasadov breskev.

M. D.

Umetna molža krave

S. parazititi proti gobarju

V zadnjem času so začeli časopisi objavljati vesti, ki opozarjajo na majhnega, toda zelo nevarnega sovražnika gozdov in sadovnjakov. To je gobar (Limnoria dispar), ki se je v Slovenijo množično pojavil zlasti v Slovenskem Primorju in Prekmurju.

Ker je še mnogo ljudi, ki o gobarju zelo malo ali pa nič ne vedo, naj odgovorimo najprej na vprašanje, kakšno škodo nam lahko prizadene ta škodljivec. Spomnimo se leta 1948. Takrat je napadel gobar v Jugoslaviji 880 tisoč hektarov listnatih gozdov (večidel hrastovih), med katerimi je na golo obrstil 300.000 ha. To pomeni, da je bilo 300.000 ha gozdov po napadu tega škodljivca popolnoma golih, kar je povzročilo letno izgubo prirastka najmanj 5 kubikov na hektar. Isto leto je napadel 27.500.000 sadnih dreves, zaradi česar so bili mnogi okraj tri leta brez sadnega pridelka, 2 do 3 % dreves pa se je posušilo. Škoda, ki jo je povzročil gobar l. 1948, je znašala po takratnih cenah samo v sadovnjakih 3,5 milijarde dinarjev.

KAJ JE GOBAR IN KAKO SO GA DOSLEJ ZATIRALI

Gobar je metulj, katerega samica zleze v mesecu juliju na drevo velike množine jajčec. Leglo je pokrito z rumenorjavimi, dlakasto prevleko in je podobno gobici. Od tod ime gobar. Iz jajčec se izležejo gosenice — na področju kontinentalne klime se pojavijo v začetku aprila, na področju mediteranske klime pa znatno prej. Potem se začne njihovo uničevalno delo v gozdovih in sadovnjakih. Kadar jim kaj zmanjka hrane, si jo poiščejo

drugje. To je pohod ogromne gomazaste armade, ki je ni ustavi nobena naravna ovira. Zgodilo se je, da je taka armada ustavila celo vlak (n. pr. leta 1948 med Našico in Ceglino), ko je v debeli plasti ležala čez progo.

Gobar — kakor mnogi drugi škodljivci — pa se ne pojavlja vsako leto v enaki množini. Statistični podatki, ki

Metulj gobarja — samica in samec

segajo do leta 1875, govore, da se pri nas pojavlja povprečno na vsaki pet ali sedem let v kalamitnem stanju. Doslej so ga zatirali mehanično in kemično (celo z letali). Gobarjeva legla so nabirali in sežigali ali pa premazovali s petrolejem, katranom in karbolinom; gosenice so uničevali z različnimi kemičnimi sredstvi. (V zatiranju akcij leta 1949/50 je sodelovalo 2 milijona 333.873 ljudi, ki so porabili 148.000 kg petroleja in 89.000 raznih oljnatih emulzij.) In kakšen je bil uspeh? Čeprav je — kakor vidimo — tak način zatiranja zahteval ogromno truda in stroškov, z njim niso gobarja nikoli zatirali, saj se je ta škodljivec —

ko je prišel njegov čas — spet pojavil v velikih množinah. Vselej ga je zatirala narava sama — zatirali so ga njegovi sovražniki, predvsem ose najednice in muhe gosencičarke.

GOJŠČA PARAZITOV

Kaj sledi iz prej navedene ugotovitve? O tem nam prepričljivo govori dolgoletno, plodnosno delo inž. J. Slandra, profesorja gozdarske fakultete v Ljubljani, katerega namen je v kratkem izražen z naslednjimi besedami:

»Treba je izkoristiti naravo proti naravi! To pomeni: treba se je usmeriti na boljše, zanesljivejši in cenejši, na biološki način zatiranja gobarja.«

Med zbirkami primerov raznih rastlinskih škodljivcev vidim v laboratoriju prof. inž. Slandra tudi več vrst muh in os. To so sovražniki gobarja, ki jih je nabiral v Prekmurju profesorjev sodelavec Karel Medved. Mnogo jih je, velikih in majhnih, saj ima gobar vsega skupaj okrog 80 vrst parazitov. To so torej paraziti, ki jih je treba pognati v boj proti gobarju.

Predlanskim so uredili pod Rožnikom na videz čudno gojišče: gojišče parazitov, v katerem se prej omenjene muhe in ose zadržujejo v gobarjeve gosenice ter se tako razmnožujejo. Lani pa so začeli urejevati taka gojišča v Prekmurju (zdaj jih imajo v Glincevju, Račici in Kobiljem). V teh gojiščih je doživel gobar hud poraz, ker so uničili paraziti 70 % njegovih gosenic in bub.

Kakšen je pomen teh gojišč? V njih se vzgaja »rezervna ar-

Biološki način boja proti rastlinskim škodljivcem je najcenejši in najzanesljivejši — Plodno znanstveno delo prof. inž. J. Slandra na področju biološkega zatiranja gobarja — Na biološki način bi se lahko borili proti vsem rastlinskim škodljivcem, če bi poznali in gojili njihove parazite

mada«, ki bo napadla gobarja, brž ko bo začel resneje ogrožati gozdove in sadovnjake. Vzdrževanje takih gojišč je torej preventivni ukrep, ki ima namen, preprečiti gradacijo gobarja. To je biološki način boja, ki ga bo treba čimprej razširiti z instruktorno akcijo. Zal se naši gozdarski strokovnjaki še vse premalo zavedajo pomena te akcije.

Če primerjamo biološki način zatiranja z mehaničnim in kemičnim načinom, vidimo, da je biološki način zanesljivejši in neprimerno cenejši. Mehanični in kemični način imata tudi to napako, da uničujeta razen gobarja

tudi njegove naravne sovražnike. Namen biološkega boja pa je, da z njim uničimo gobarja in da hkrati ohranimo parazite njegovih jajčec in bub ter da vzgojimo čim več parazitov njegovih gosenic.

Največ zanimanja za biološki način boja proti gobarju so doslej pokazali v Prekmurju, pri čemer je treba pohvaliti zlasti gozdarja Pavšiča, inženirja Bernetiča in inž. Korena. Lani in predlanskim je študijsko delo na tem področju finansirala Uprava za gozdarstvo LRS, letos pa finansira akcijo okrajni ljudski odbor Murska Sobota.

Biološki način zatiranja gobarja, katerega izsledki so plod dela prof. inž. Slandra ter njegovih sodelavcev Medveda in Habjana, nam prepričljivo dokazuje, kako lahko človek izrablja in usmeri boj v naravi v svojo korist. Analogno bi lahko zatirali tudi druge rastlinske škodljivce, če bi poznali in gojili njihove naravne sovražnike. Zato bi bilo prav, če bi biološki metodi posvetili pozornost tudi drugi strokovnjaki in jo tehnično izpopolnili. Res je sicer, da se tak način boja po svetu še ni uveljavil v širšem obsegu — toda treba je vedeti, da se podjetja nočejo zlepa odreči zaslužkom, ki jim jih prinaša proizvodnja kemičnih sredstev za zatiranje rastlinskih škodljivcev.

»Sušterič«

Olajšave za povečanje izvoza

Več kot 130 industrijskih podjetij je dobilo olajšave za uvoz opreme

»Tovarna dušika« Ruše izdeluje tudi železov krom, po katerem je veliko povpraševanje na tujem tržišču. Ker ga ni mogla izvažati, ker ga po navadi prodajajo v obliki orehov. Tovarna ni imela naprav za takšno izdelavo. Kolektiv se je obrnil na Narodno banko, ki je omogočila po odloku o uvoznih olajšavah opremo potreben devizni kredit za nabavo.

Sedaj lahko tovarna konkurira na tujem tržišču s svojim železovim kromom. Banka ji je zagotovila 1.829.000 deviznih dinarjev, tovarna pa bo z isto zmogljivostjo povečala izvoz za 237 milijonov dinarjev letno. Takšne ugodnosti je doslej izkoristilo več kot 130 industrijskih podjetij. Le-ta si prizadevajo za nabavo določene opreme povečati izvoz ali pa skrajšati uvoz. Samo lani je Narodna banka odobrila 3.690.000 dolarjev z obveznostjo podjetij, da bodo ustvarila za 11,3 milijone dolarjev deviz.

Med temi podjetji so n. pr. tovarna usnja »Kidrič« v Vinkovcih, ki je nabavila naprave za likanje usnja in stroj za brušenje usnja; tovarna strojni in elektrotehnični izdelkov »Elanc« v Beogradu bo nabavila naprave za metaliziranje delov za klavirsko industrijo. Z uvozom te opreme se bo skrajšal uvoz strojev za to industrijo za 20.000 dolarjev letno.

Industrija svile v Varaždinu bo nabavila na podlagi teh olajšav stroje za barvanje svilnenih tkanin. Ko bodo le-te montirali, ne bodo podjetja več barvala tkanine v kadeh in bodo tako prihranila barve in kemikalije, barvanje samo pa bo znatno bolj kvalitativno in racionalno. Tudi tukaj računajo na prihranek 2300 dolarjev letno.

Zanimalo nas je, ali bodo uresničili vse tisto, kar podjetja predlagajo v svojih prošnjah, kadar zahtevajo olajšave.

Za sedaj še nimamo mnogo podatkov. Videti pa je, da so nekatere olajšave zelo dobro izkoristili. Tovarna konzerv »Budimka« iz Užičke Pože je n. pr. z uvozom opreme znatno povečala proizvodnjo, in sicer za 219%, finančni učinek pa za 164%. Podobno je s »Šapčankom« iz Sabca,

papirnico »Količev«, »Tovarno verig« in drugimi.

Imamo pa podjetja, ki veliko obljublajo, a malo store.

ZAKAJ NE IZDELUJEJO MARGARINE

Tovarna olja v Zagrebu še vedno ne izdeluje margarine, čeprav je lani dobila za uvoz opreme več kot 30.000 dolarjev. Ob prevzemu kredita se je zavezala, da bo sama izdelala naprave, ki bodo spreminjale olje iz tekočega v trdno stanje. Olajšavo je iskala samo zato, da bi nabavila naprave za margarino. Tovarna pa svojih obljub ni izpolnila. Sedaj bi lahko margarino izdelovala samo iz uvoznih surovin, to pa bi bilo, kakor pravijo strokovnjaki, dražje od uvožene margarine.

NAMESTO ČEVLJEV IZVAŽAJO USNJE

Značilen je primer usnarske industrije. Osem podjetij je z olajšavami dobilo 191.398 dolarjev kredita. Podjetja so se zavezala, da bodo dotok deviz povečali za 727.000 dolarjev, ali približno štirikrat več kakor je olajšava. Tako velike obveznosti ni nihče zahteval, minimalna pa znaša po sedanjih predpisih 20% več deviz od vloženih za opremo.

Ko pa so tovarne začele izkoriščati nove naprave in izvažati usnje, so spoznale, da velik uvoz zavira preskrbo domače industrije obutve. Kasneje so ugotovili, da bi dosegli veliko večji dotok deviz, če usnja sploh ne bi izvažali, temveč že izdelane čevlje. Kakor smo bili obveščeni, želi sedaj strokovno Združenje usnarske industrije to popraviti tako, da bi zmanjšali obveznosti podjetja nasproti Narodni banki, namesto usnja pa bi izvažali čevlje.

Marsikateremu podjetju pa teh olajšav niso odobrili. Narodna banka je zavrnila 33 podjetij, ki so zahtevala 2310 dolarjev. In kaj? Razlogi, na podlagi katerih zahtevajo kredite, niso dovolj prepričljivi.

Neka tobačna tovarna n. pr. zahteva nabavo naprav za izdelavo cigaret. Znano pa je, da nobena dežela ne kupovati cigaret, pač pa tobak, da ga sama

predeluje. Za izvoz tobaka pa takšne naprave niso potrebne.

Druga tovarna zahteva kredit za nabavo naprav za izdelavo hladilnikov. V obrazložitvi pravi: prihranili bomo toliko in toliko deviz za hladilnike, ki jih je treba uvažati... Pet naših tovarn se ukvarja z izdelavo hladilnikov in je pričakovati, da bodo v kratkem začele oskrbovati tržišče z večjim številom hladilnikov.

Po najnovejših predpisih podeljuje te kredite Jugoslovanska banka za zunanjo trgovino, saj štejejo tudi to za ukrep, ki naj bi pospešil zunanjo trgovino. V prihodnje bo dajala prvenstvo kreditu za racionalizacijo proizvodnje, oziroma za nabavo opreme ali investicijskega materiala za napredek izvoza in zmanjšanje uvoza.

Da bi pa bil ta ukrep bolj učinkovit, mislimo, da bi bilo treba bolj organizirano spremljati, ali podjetja zares ustvarjajo tisto, kar obljublajo v svojih prošnjah za kredite.

V tem oziru lahko strokovna združenja in zbornice mnogo več pomagajo, kot so pomagale doslej.

C. R.

PROBLEMI OBČINE V DRAVOGRADU

SREDSTVA ZA UPRAVO — KAJ PA ZA DRUGO?

Nova občina v Dravogradu gleda velikostni prazninar na novo. Obdržala je enak obseg, kot prejšnji Občinski ljudski odbor. Z gospodarskega stališča je njen obstoj upravičen, saj idealno združuje v pravilnem ravnanju vse gospodarske panoge. Na njenem območju delujejo štiri kmetijske zadruge, dve industrijski podjetji, združeno lesno gospodarstvo in gradbeno podjetje. Dokaj razvita je tudi obrt; pogoji pa so za razvoj turističnega prometa.

Letošnji proračun občine znaša 25 milijonov dinarjev. Sredstva so v celoti namenjena za vzdrževanje uprave. Proračun bišve občine je znašal 6 milijonov proračunskih sredstev. Sedanji proračun se je v glavnem povečal na račun šol in drugih ustanov, ki jih mora vzdrževati občinski odbor. Po določeni sistematizaciji naj bi imel Občinski ljudski odbor 24 uslužbencev. Zdej ima zaposlenih 15 uslužbencev, 9 pa jih ne more nastavit, ker zanje nima zadostni proračunskih sredstev.

Ob tem nastaja vprašanje, ali ni širina pri določevanju uslužbencev mest le nekoliko prevelika? Čemu naj bi imela občina, ki je poprej zaposlovala nekaj uslužbencev, zdaj tako obsežen upravni aparat? Res je, da je Občinski ljudski odbor prevzel več novih dolžnosti, toda hkrati s tem se je povečalo tudi število raznih svetov in krajevnih odborov, ki so v celoti sposobni izvesti svoje naloge. Pri dravogradske občine deluje 10 svetov, za izvedbo določenih nalog pa je moč postaviti tudi komisije in druge pomožne organe. Poslovanje bi gotovo dobro potekalo tudi ob manjšem številu uslužbencev. Primer dravogradske občine kaže, da ni toliko v vprašanju število uslužbencev, pač pa njihova strokovna in splošna izobrazba. Ob primernem nagrajevanju bi lahko občina shajala s polovico manj uslužbenci, seveda naj bi bili tisti dobri in vsestransko sposobni. V dravogradske občine odpade več kot tretjina sredstev za vzdrževanje upravnega aparata. Podobno je tudi drugod. Lahko iz-

računamo, koliko proračunskih sredstev odpade na upravo v celotnem okraju, vključno z upravnim aparatom okraja, ki prav tako kaže tendenco naraščanja. Razumljivo je, da problem ni mogoče rešiti v okviru dravogradske občine. Kaže pa, da bo treba upravni aparat ljudskih odborov primerno zmanjšati in ga postaviti na bolj ekonomično podlago. Nastavljati uslužbence po neki shemi je vnaprej nima smisla, če ni na razpolago zadosti sredstev. Razen tega pa je spričo varčevanja s sredstvi to tudi v nazirajoči z našimi gospodarskimi interesi.

Na območju dravogradske občine letos ne bodo izvedli nobenih gospodarskih ali gospodarskih investicij. Pričakujejo pa, da se bo v stanovanjskem skladu zbralo okrog 14 milijonov dinarjev, ki jih bodo dodelili v obliki kreditov graditeljem stanovanjskih hiš.

-od-

Letos večja stanovanjska gradnja v Novi Gorici

Podružnica Narodne banke že sprejema prošnje za dodelitev posojila

Zaradi novoformiranih skladov za zidanje stanovanjskih hiš pri vseh občinskih ljudskih odborih se letos posebno v Novi Gorici obeta intenzivnejša stanovanjska gradnja. V novogoriški občini bo omenjeni sklad največji v okraju in bo znašal okrog 90 milijonov din; prav tu pa je tudi stanovanjska kriza najbolj občutna. Skupaj bi potrebovali 528 družinskih stanovanj ter 100 sob za samce. Približno 80 milijonov din bodo iz stanovanjskega sklada porabili za zidanje hiš v bivši novogoriški občini, ostalih 10 milijonov pa bo na razpolago za bivše občine Sempas in Cepovan.

Na nedavni seji Občinskega ljudskega odbora so izvolili upravni odbor sklada, ki bo v kratkem začel odobravati prva posojila. Prednost bodo imeli interesi, ki si bodo gradili sta-

novanja v okviru stanovanjskih zadrug. Prvo tako združbo so nedavno ustanovili v Solkanu in je vanjo že pristopilo nekaj deset članov. Člani zadrug bodo lahko odplačevali kredit 20 let z 1,5-odstotno obrestno mero. Za delovne ljudi, ki se bodo dogovorili za zidanje hiš v vrstnem redu (da bi tako čimbolj omejili izdatke za nove komunalne naprave), bo odplačilo mero 30 let z 1-odstotno obrestno mero. Najbolj ugodni so pogoji za zidanje stanovanjskih blokov. Rok za odplačilo posojil za tovrstne posilice je 40 let, obrestna mera pa 1-odstotna.

Pri odobranju kreditov bodo imela prednost podjetja in gospodarske organizacije, stanovanjske skupnosti, zavodi in ustanove, razne politične in druge organizacije ter slednjič po-

tu še nekaj odprtih vprašanj. V glavnem so malone vsi invalidi NOV ustrezno zaposleni. Le v nekaj redkih primerih bo organizacija poskrbela za prekvalifikacijo. K rehabilitaciji invalidov tudi v znatni meri prispevajo različne panoge športa, s katerim se bavijo invalidi, se tako telesno in tudi duševno krepijo in utrjujejo v občutku enakovrednosti. Da bodo vprašanje rehabilitacije invalidov rešili do kraja in za vsakega posameznika, so sedaj pri okrajnem zavodu za socialno zavarovanje ustanovili poseben rehabilitacijski center.

Z največjim razumevanjem in ljubeznijo so se delegati zavzeli tudi za tiste težke in zlasti ostarele invalide, ki so že delj časa priklenjeni na posteljo in potrebuje nege in pozornosti. Tu so s posebnim poudarkom grajali vse tiste skrbnike in znance, ki sicer za tega betežnega človeka hodijo dvigati invalidnino, vendar pa se z njo marsikaj tudi sami okoristijo.

(2)

Razprava o problemih družbenega upravljanja v goriskem okraju

Včeraj dopoldne je bil v Novi Gorici izredni zbor SZDL, na katerem so razpravljali o problemih družbenega upravljanja v goriskem okraju. Zbora se je udeležilo okrog 200 zastopnikov političnih in drugih organizacij, oblasti, raznih ustanov in podjetij. Kmetijskih združenj, organizacij ter drugih organov, ki se v svojem praktičnem delu seznanjajo z raznimi vprašanji družbenega upravljanja in jih rešujejo. Med prisotnimi so bili tudi član Glavnega odbora SZDL, tovarš Franc Kimovec-Ziga ter predsednik Socialistične zveze goriskega in koroškega okraja ljudska poslanca Tina Remškar ter Albert Jakopič-Kajtmir.

O problemih družbenega upravljanja je imel obširno poročilo tov. Franc Skok. Med drugim je ugotovil, da se družbeno upravljanje zadovoljivo razvija in krepi, čeprav ni zanikati tudi raznih slabosti in pomanjkljivosti v delu samoupravnih organov. Dejstvo je, da se nepopolnost poslovanja v družbenem upravljanju v goriskem okraju okrog 5600 državljanov. — V razpravi, ki je sledila, sta sodelovala tudi tov. Franc Kimovec-Ziga in Tina Remškar, ki sta povedala nekaj tehtnih misli za okrepitev in nadaljnji razvoj družbenega upravljanja. Ob zaključku zboru so sprejeli več pomembnih sklepov za bodoče uveljavljanje družbenega upravljanja.

M. D.

Pridelek zgodnjega krompirja se bo zakasnill

Zaradi pozne in hladne pomladi s. bo pridelek zgodnjega krompirja zakasnill za približno dvajset dni. Navadno v spodnji Vipavski dolini, kjer so največji nasadi na Primorskem, dozori že konec maja, letos pa bo zgodnji krompir dozorel šele okrog 20. junija. Rast obeta, da bo pridelek srednje dober.

M. D.

V LJUBLJANI PRIPRAVLJAJO

Društvo socialnih delavcev

Initiativni odbor vodi Mira Svetinova

Ljubljana, 29. maja. V Ljubljani so se včeraj zbrali na skupnem sestanku številni socialni delavci iz vse Slovenije in zastopniki množičnih organizacij in društev, da bi izvolili Initiativni odbor, ki naj bi pripravil vse potrebno za ustanovitev društva socialnih delavcev.

Sestanek je vodila tov. Nika Arkova, za uvod v razpravo pa je pripravila tov. Olga Kraigherjeva kratek referat o namenu in nalogah društva, ki ga ustanavljajo socialni delavci. Poudarila je, da imajo socialni delavci zelo pomembno vlogo tudi pri nas, čeprav napolnoma uveljavljena socialna vprašanja vrsta zakonov in nredb. Kljub temu pa ostajajo številni problemi posameznikov, ki jih je treba rešiti, kar je dalo pobudo tudi za ustanovitev posebnih šol, ki naj bi vzgojile kader profesionalnih socialnih delavcev. Ker pa njihovo število še dolgo ne bo tolikšno, da bi se lahko posamezniki naučili nanje, bo prav lahko društva združiti ljudi, ki delajo na socialnem področju na terenu in v najrazličnejših množičnih organizacijah, jim pomagati pri njihovem delu in koordinirati njihovo prizadevanja. Novo ustanovljeno društvo socialnih delavcev bo moralo zato navezati kar najtesnejše stike z vsemi množičnimi in društvenimi organizacijami ter poskrbeti za razne oblike strokovnega izpolnjevanja njegovih članov.

Razprava, ki je nato sledila, je podarila troje značilnosti. Vsi, ki so se prijavili k besedi, so soglasno pozdravljali zamisel o ustanovitvi društva socialnih delavcev, kar so utemeljevali z različnimi razlogi, ki jih je vsak od zlasti s tem, da so pri svojem delu na socialnem področju že dolgo časa pogrešali foruma, ki bi vsiljevali njihovo delo ter jim tudi pomagal z raznimi posilicami. Kot drugo pa je prišla do izražaja težnja, naj bi to ne bilo zgolj društvo profesionalnih socialnih delavcev,

ki jih je pri nas razmeroma malo, temveč društvo, ki bi na široko odprlo vrata vsem tistim posameznikom, ki pomagajo reševati razne socialne probleme, ki pomagajo ljudem na ta ali oni način, ne glede na svojo šolsko izobrazbo in ne glede na to, katero množično organizacijo zastopajo. Povsem pravilno so posamezniki v razpravi ugotovili, da je značaj dela na socialnem področju tak, da mu še tako številni izsolani socialni delavci ne bodo kos, če se ne bodo oslanjali na kar najširši krog ljudi. Razmišljati ta krog, pa pomeni izpolniti trežjo osnovno nalogo novega društva, namreč privržiti čim do socialnosti in dvigniti socialistični humanizem pri vseh ljudeh. Za nami so že akcije, ki so dokazale, kako znajo ljudje z razumevanjem pomagati sodelavcem. Spomniti se moramo na primer samo na to, koliko družin smo našli v Sloveniji, ko je bilo treba sprejeti pod streho male bosenske sirote. Društvo pa si bo prizadevalo, da bo socialni čim našli ljudi še pogostje, tako da ne bo prišel do izraza samo pri posameznih večjih akcijah, temveč da bodo ljudje pripravljali pomagati sodelavcem, ki se znajdejo v težavem položaju, ob vsaki priložnosti, ko na tak primer nastopi.

Na sestanku so izvolili Initiativni odbor, ki mu bo predsedovala tov. Mira Svetinova. Njegova naloga bo, da pripravi vse potrebno za skorajšnje sklicanje ustanovnega občnega zbora in za pripravo statuta in smernic za bodoče delo društva socialnih delavcev.

N. M.

(Nadaljevanje in konec)

S poklicnim časnikaštvom pa si je stislil krah pri časnikiškem »Der Süden« ter »Die Informations«. List »Der Süden« je izdal Jakob Pakl, ki je nudil Cankarja stanovanje in hrano. Pozneje mu je priskrbel službo pri takratnem parlamentarnem časnikaštvu »Die Informations«. Svoje najtežje dunajske dni je živel Cankar v času, ko je sodeloval pri listu »Der Süden«, glasilo političnih, kulturnih in gospodarskih korist Hrvatov in Slovencev. Cankar je pisal krajša poročila. Iz njegovega pisma Askercu 1. maja 1900 razbiramo, da je pripisal C. za ta list sestavek »Die slovensche Literatur zeit Prebere«. Tukajva nečakinja Marica Krusič, ki je tedaj živela pri stricu, ni stislila, da nosi zajtrk največjemu slovenskemu pisatelju.

V redakciji Grafovega agencijskega poročevalskega delavca »Die Informations« je imel referat o jugoslovanskih zadevah. Prebral je na dan po deset časnikiš in povzel iz njih, če je staknil kaj zanimivega. S tem delom bi bil zaposlen polnega uro na dan, njegova mesečna plačila je bila 30 oziroma 30 goldinarjev. Lastniku »cifutu Grafu« je dnevno poročal o aktualnih poročilih

DR. FRAN VATOVEC

in člankih iz slovenskih, hrvaških in srbskih časnikov. Sahoparno delo mu je bilo zoprno. Toda moral je prevzeti to »žurnalistiško opravilo«, kakor je pojasnjeval v pismu dr. K. Slancu, da bo spozneje morda pošteno izhajal. Razen tega je napisal kdaj pa kdaj »par notic za bedasti« Süden«. V poznejših letih je rad zbirjal šale ob spominu na rokodelstvo »izvirnih vestit«, ki jih je pač krojil po svoje in si tako sredi šablonskega časnikaškega dela sam pripravljaval razvedrilo.

2. Odnos do slovenskih ilustrov. Na Dunaju si je Cankar moral služiti krah s poklicnim časnikaštvom. Vtrajno pa je odklanjal vstop v uredništva slovenskih meščanskih časnikov. Svojega peresa ni maral postaviti v službo slovenskega liberalizma in klerikalizma. Cankar je sicer sprejel Govekarjevo ponudbo, da bi sodeloval pri »Slovenskem narodcu«, vendar s pogojem, da bo pisal le o literaturi in življenju: »Politika me ne briga veliko in ogibljem se je, kjer le morem.« Ko je prejel od »Slov. narodca« ponudbo, da

bi zaslužil pri njem prav lahko kakih 20 gold. na mesec, je sporočil Ivanu Klemenčiču to novico z dostavkom: »toda — friss Vogel oder stirbt!« Bratn Karlu piše, da ne bo nikoli vstopil v »Narodove« uredništvo. Če bi pa vstopil, bi bil list sicer v vseh ozirih še radikalnejši, toda dostojnejši.

Druga vaba: ponujajo mu uredništvo liberalne »Domovine«. Cankarjev odgovor: »Fejl! Vsem skupaj! Rajši momljam na Dunaju neslan krompir.«

Tudi iz Trsta je prišlo vabilo. »Edinosti« si želi Cankarjevega peresa. Ponudi mu mesto urednika za dobro plačo. Cankarja je sicer za trenutek obšla skušnjava, da bi ponudbo sprejel, a tekoj nato jo je odklonil. Vzrok? Cankar ni videl v tem krogu nobene prihodnosti. Pa tudi to mu ni bilo všeč, ker kaže »Edinosti« preveč barv.

3. Odnos do socialističnega časniškega tiska. Cankarjevo razmerje do socialističnih listov pa je povsem drugačno. Takaj Cankar celo sam ponuja svoje časnikaško pero. Ko so v Trstu iskali urednika za »De-

lavski list« (1906—9), so je Cankar za to zanimal in sporočil, da je pripravljen vstopiti v uredništvo glasila slovenskih socialistov na Primorskem. Do tega pa ni prišlo, ker niso marali izdateljci lista, katerega obstoj ni bil zadostno materialno zagotovljen, izvesti Cankarja v negotovost.

V najtesnejših stikih pa je bil C. z »Rdečim praporom«, ki ga je urejeval Etnia Kristan. Vesel je, da je list tako dobro pisan, E. Kristanu sporoča, da lahko razpolaga z njim, kadar bo postal RP dnevnik. Dokler bo treba, tudi zastoj. Ko začne »Rdeči prapor« izhajati dnevno, je tudi C. med prvimi, ki prisloko s svojimi zgodbami peresom na pomoč uredniku E. Kristanu in Milani Jakliču. Ko je odpotestal E. Kristan na Dunaj, da bi zagotovil denarna sredstva za dnevno izhajanje socialističnega dnevnika, je Cankar vsakolič namesto njega za uredniško mizo. Prav tako ob Etninovem potovanju v Pariz. Štefki Löfflerjev piše tedaj na Dunaj, da ima mnogo dela z urejanjem RP. In ko so E. Kristana na Sotaku

zaprl, ga Cankar spet nadomešča v uredništva RP.

Cankarjev prvi listek v RP so »Strahovi, naperjeni zoper mlade liberalce«. Prvi njegov avtoritativni v RP pa so »Krvavi dnevi v Ljubljani« ob razburljivih septembrskih dogodkih v Ljubljani 1908. Cankar je opremlil ta uvodnik z debelim črnim robom. Izšla sta samo prva odstavka, ostalo besedilo je bilo zaplenjeno. Napisal je nadalje prispevke, ki so ukvarjali z družinami dnevnimi političnimi vprašanji. S člankom »Blage duše«, ki je tudi izšel v RP, pa je preskočilo njegovo pero na delikatno področje znanja in svetovne politike: napoveduje propad kapitalistične družbe in si na svoj način privošči tedanjimi mirnimi kongresi v Londonu.

Tudi v njegova pomembnejša predavanja in govori so bili natanjani v socialističnih časnikišk, saj je Cankar po ugotovitvi Borisa Zihorja najgloblje dojel vlogo delavskega razreda na Slovenskem. Tako je »Zarja« ponatnila Cankarjev govor »Slovenija in Jugoslovani«, ki ga je imel 12. aprila

1915 v ljubljanskem Mestnem domu. V »Napreju« sta bili objavljeni njegovo tržaško predavanje »Očiščeno« in pomlajenje« (20. IV. 1915), ter predavanje »Slovenska kultura, vojna in delavstvo« v Ljubljani 1. junija 1915).

Ti odnosi do časnikaštva jasno osvetljujejo podoba L. Cankarja — časnikaša: na Dunaju mora opravljati to poklicno strokovništvo, ker bi sicer shiral in propadel. Slovenskemu meščanskemu časnikaškemu tisku, ki ga s cekini v roki vabi v svojo past, ne mara hlapčevati. Biti hoče samostojen, prost. Z veseljem pa sodeluje pri slovenskih socialističnih listih, predvsem v uredništvu RP, kjer lahko sledi revolucionarnemu klicu svoje srca. In sanja o lastnem dnevniku, ki bi po njegovih stopenih lahko škropil svojo srčno kri. Sanja o časopisu, ki bi v njem lahko napisal »sisto vasa«, po svoje in svobodno.

Ob teh dogodnjah se razpršijo navidezna profilsojva v Cankarjevem pojmovanju časnikaškega poklica. Trpka, grda in ostudna je bila namreč ta tlaka le v službi reakcionarnega časnikaškega tiska. Sodelovanje pri socialističnih časnikišk pa je bilo Cankarju vzvišena služba, posvečena delovnemu ljudstvu.

DNEVNE NOVICE

Slovenska akademija znanosti in umetnosti obvešča, da bodo v petek, dne 1. junija 1956 ob 10 dopoldne v dvorani Akademije branili doktorske disertacije tovarši: ing. Rajko Kavčič in ing. Boris Lavrenčič, znanstvena sodelavca Kemističnega inštituta »Boris Kidrič«, ter ing. Gorazd Mohorčič, strokovni sodelavec inštituta »Jozef Stefan«. Ing. Rajko Kavčič bo branil disertacijo s temo »Narava organske zveze v našem premogu«, ing. Boris Lavrenčič s temo »Pripisavek k reologiji posameznih premogov in njihovih mešanic v temperaturnem intervalu plastičnega stanja«. Ing. Gorazd Mohorčič s temo »Pripisavek k sintezi nistatnih velemolekul«.

Dekanat Medicinske fakultete v Ljubljani sporoča, da so objavljeni na ogledni deski dekanata biografski in bibliografski podatki profesorjev za asistentne mesta na Medicinski fakulteti.

Kulturni klub ljubljanske mladine (plesna skupina) prireja plesni večer na vrtu JLA v četrtek ljudskih plesov. Na programu so plesi in pesmi vseh jugoslovanskih narodov. Skupina nastopa v originalnih narodnih nošah. V primeru slabega vremena bo prireditev naslednji dan ob isti uri na istem prostoru. Vstopnice po 60 din, za dijakke po 30 din, so v predprodaji na JLA. Prodaja vstopnic na dan pred pričetkom od 12 do 14 in dve uri pred pričetkom prireditve pri blagajni Doma JLA.

Ne s silo, ampak s pametjo čistil obklo! Vse mastne madeže očistite z lahkim s preprostim FLEX. Pazi — zahtevaj samo FLEX.

ROŽNO MLEKO Teint Bell vsebuje naravna hranila za kožo, jo regenerira in pomlaja. Teint Bell ROŽNO MLEKO je vsekakor kosmetična proizvodnja.

PREDAVANJA

Odbor Društva zabozdravstvenih delavcev Slovenije obvešča članstvo, da bo v petek, 8. junija, ob 20 v dvorani klasične gimnazije diskusija o novem načinu delovanja in o novi tarifi (predlog društvene gospodarske komisije). V soboto, 9. junija, ob 17.30 v laboratoriju Zobotehnične srednje šole predaval tov. Likovšek Boris o polni viliti prevleki, nato bo diskusija o pripravi nosilcev za zapone in o problemih in parcialnih protitekih. Ob 9 bo v predavalnici Patološko-anatomskega inštituta predavanje doc. dr. Volovška: »Nekatera poglavja iz snemne protiteke« (nadaljevanje cikla). In predavanje asist. dr. Cvetkoviča: »Zdravljenje korenin iz jonoforeze, kombinirano z antibiotiki«.

KONCERTI

Koncertni večer, ki ga priredi Akademija za glasbo, bo v petek, dne 1. junija ob 20 v veliki dvorani Slov. filharmonije (ne 30. maja, kakor je bilo prvotno javljeno). Izvajane bodo klasične skladbe Bacha, Beethovna, Kozjaka, Prokofjeva, Schumann in E. Sajoja. Simfonija spagnola za violino s sodelovanjem simfoničnega orkestra Radia Ljubljana. Vabljeni.

2004 p. Les Frères Jacques, najznamenitejša francoska in svetovno znana zabavno-umetniška skupina, ki je lani šest mesecev neprekinjeno nastopala v pariški Komediji na Elizejskih poljih, bo gostovala 4. junija v Operi. Vstopnice in rezervacije v koncertni direktorji od 10 do 12.

VEDSTI IZ KRANJA

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE

Sobota, 2. junija ob 20 premiera. Izven. Na prostem na Pungartu, v primeru slabega vremena ob istem času v gledališču — Carlo Goldoni: »Lažnivec, veseloigra v treh dejanjih«. Redlja ing. arh. Viktor Molka. Nedelja, 3. junija ob 20. Izven, predstava na prostem na Pungartu, v primeru slabega vremena ob istem času v gledališču — Carlo Goldoni: »Lažnivec, veseloigra v treh dejanjih«. Nedelja, 3. junija ob 20. Izven, predstava na prostem na Pungartu, v primeru slabega vremena ob istem času v gledališču. Carlo Goldoni: »Lažnivec, veseloigra v treh dejanjih«. Nedelja, 3. junija ob 20. Izven, predstava na prostem na Pungartu, v primeru slabega vremena ob istem času v gledališču. Carlo Goldoni: »Lažnivec, veseloigra v treh dejanjih«.

VEDSTI IZ TRBOVELJ

»SVOBODA-CENTER« Jugoslov. film: »Milijoni na otok«. V glavni vlogi Metka Gabričič. »SVOBODA-CENTER«: Francoski barvni film: »Alarm na jugu«. Predstavi ob 17 in 19.

OPERA

Sreda, 30. maja ob 15: Gostovanje MHAT. Ob 20: Gostovanje MHAT. Četrtek, 31. maja ob 19.30: Gostovanje MHAT.

Petek, 1. junija ob 15.30: Svara: »Kleopatras«. Abonma red Petek popoldanski.

Sobota, 2. junija ob 20: Martinu: »Zenitevi«. Puccini: »Gianni Schicchi«. Abonma G.

Nedelja, 3. junija ob 20: Svara: »Kleopatras«. Abonma E.

Zaradi bližnjega odhoda Opere na Gostovanje v Holandijo in da bi mogla Opera izpolniti pred nastopom te turnee svoje obveznosti do abonmentov, je potrebno, da dobijo abonenti reda E izjemoma predstavo v nedeljo, dne 3. junija. Tudi naslednjo nedeljo bo predstava za abonente, predvidoma reda B. Abonente teh dveh redov naprošamo, da vzamejo to z razumevanjem na znanje.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Gledališka pasaja

Sreda, 30. maja ob 20: A. Salacrou: »Zivljenje ni resno«. — Abonma LMS II.

Četrtek, 31. maja ob 20: A. Salacrou: »Zivljenje ni resno«. Abonma TSS-I.

Petek, 1. junija ob 20: F. G. Lorea: »Mariana Pineda«. Abonma LMS-II.

Sobota, 2. junija ob 20: A. Salacrou: »Zivljenje ni resno«. Izven.

Nedelja, 3. junija ob 20: F. G. Lorea: »Mariana Pineda«. Izven.

SENTJAKOBORSKO GLEDALIŠČE

Ljubljana, Mestni dom

Petek, 1. junija ob 17.30: Popović-Fregar-Delak: »Jara meščanka«, veseloigra. Gostovanje v Novem mestu.

Sobota, 2. junija ob 20: Popović-Fregar-Delak: »Jara meščanka«, veseloigra. Gostovanje v Kostanjevici.

Nedelja, 3. junija ob 16 in 20: Finžgar: »Divji lovec«, ljudska igra. Izven.

Prodaja vstopnic v Mestnem domu, rezerviranje telefon št. 32-860.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE

Marionete

Levstikov (Sentjakobski) trg

Sobota, 2. junija ob 17: Pengov-Simončič: »Zlata ribica«. Ob 20.30: Tauer-Novy: »Moja in živali«. Za odrasle.

Nedelja, 3. junija ob 11: Kuret: »Obuti maček«.

Prodaja vstopnic za vse predstave od četrtka dalje od 10-12 v Upravi Mestnega lutkovnega gledališča, Resljeva cesta 26, telefon 32-029 in pol ure pred pričetkom vsake predstave pri gledališki blagajni.

VEDSTI IZ DOMZLA

KINO

Svedski film: »Tat ljubezni«. Predstavi ob 18 in 20.

2 BLEDA

KINO

Ameriški film: »Neumne sanje«. Predstavi ob 18 in 20.30.

VEDSTI IZ TRBOVELJ

KINO

»SVOBODA-CENTER«: Jugoslov. film: »Milijoni na otok«. V glavni vlogi Metka Gabričič. »SVOBODA-CENTER«: Francoski barvni film: »Alarm na jugu«. Predstavi ob 17 in 19.

MARIBORSKE VESTI

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE

Sreda, 30. maja ob 20: Politi: »Deseti brate«. Red A. Nekaj sedežev in stojšč v prodaji.

Četrtek, 31. maja ob 20: Giraudoux: »Siegfried«. Red ZIS.

CELJSKE VESTI

Mestna ljudska knjižnica v Celju obvešča svoje člane, da bo od 1. junija 1956 dalje poslovala za bralce v ponedeljkih, središčih in petkih od 13 do 18, v torek, četrtek in sobotah od 7 do 12.

CELJSKO GLEDALIŠČE

Petek, 1. junija ob 14.30 in 20: Puškin-Treves: »Nesmrtni don Juan«. Gostovanje v Brezicih.

Sobota, 2. junija ob 20: Denis Fonvizin: »Brigadir«. Izven — v korist sindikata.

Nedelja, 3. junija ob 14: Denis Fonvizin: »Brigadir«. — Gostovanje v Topolšici.

KINO

»UNION«: Ameriški film: »Strah«. Predstavi ob 18 in 20.

»DOM«: Italijanski barvni film: »Turek Napolitanec«. Predstavi ob 18.15 in 20.15.

IZ ZALCA

KINO

Francoski film: »Lisbonske noči«. Predstava ob 20.

IZ ŠOŠTANJA

KINO

»KAJUH«: Francoski film: »Človek mojega življenja«. Predstava ob 20.

IZ ROGAŠKE SLATINE

KINO

Ameriški barvni film: »Fogumen kot Laasca«. Predstava ob 19.

IZ MURSKÉ SOBOE

KINO

»PARK«: Italijanski film: »O. K. Neron«.

DROBNI OGLASI

PRODAMO ALI ZAMENJAMO kombiniran mizarski stroj (goravni, debelinski skobelnik, krožna žaga, vrtnik) za težak debelinski skobelni stroj širine 400-500 mm. — Planica-Sport, Ljubljana, Likovarjeva 10. 2140

TRAKTORSKO PRIKOLICO TAM, nosilnost 3 tone, v dobrem stanju — prodamo. Pojasnila se dobe pri Kmetijski Zadrugi Lesično-Drensko, rebro, p. Lesično. 2141

UGODNO PRODAJAM skoraj novo kompletno hladilno napravo v brezhladnem stanju za 25 kubičnih metrov ohlajevalne prostornosti. — Naprava sestoji iz kompresorja z elektromotom, hladilnega registra z zveznim gverni ter avtomatičnim temperaturnim regulatorjem za vklop in izklop kompresorja. — Golob Janez, Podmilščakova 31.

INVEST IMPORT

PODJETJE ZA IZVOZ IN UVOZ OPREME

BEograd — TERAZIJE 5

obvešča

svoje poslovne prijatelje

da je preneslo svoj žiro račun na Jugoslovansko banko za zunanjo trgovino — podružnica v Beogradu in je

nova številka tekočega računa

10-JUB-6/T-85

1956

PROTIPERONOSPOMA SLUŽBA

Poročilo za dne 23. maja

Srednja dnevna temperatura se je v vinogradih Slovenije gibala med 18 in 20 stopinj Celzija. Maksimalna temperatura se je dvignila do 28 stopinj, minimalna pa med 10 in 15 stopinj Celzija. Padavin ni bilo.

Napoved: Visoka srednja dnevna temperatura, predvsem pa ugodna minimalna temperatura ter visoka relativna zračna vlaga na Primorskem pospešujejo razvoj peronospore.

Zaradi tega ponovno opozarjamo vinogradnike okolice Kopra, Skočjana pri Koprju, Izole, Šmarja nad Koprno, Črnega kralja in Kubeda, naj končajo s prvim škropljenjem svojih vinogradov do 1. junija.

Zaključno s 1. junijem pa naj končajo prvo škropljenje vinogradnikov Goriških brd, okolice Sempetra pri Gorici, Branika, Vrtojbe, Volčje drage, Ajševce in Ajdovščine.

Vinogradniki ostalih vinogradniških okolišev naj bodo pripravljeni, ker bomo v kratkem objavili čas prvega škropljenja tudi za ostale kraje.

Naprosamo vinogradnike, naj nasledujejo v svojih vinogradih prve znake peronospore in jih takoj sporočijo Kmetijskemu inštitutu LRS v Ljubljani.

Kmetijski inštitut LRS.

Ugodno je napredaj

1-tonski tovorni avtomobil

v dobrem stanju, registriran v letu 1956.

PODJETJE »PLANINA«, CELJE

153

FAKULTETNI SVET PRAVNE FAKULTETE V SARAJEVU razpisuje NATEČAJ

za izbiro predavateljev in fakultetnih sodelavcev

I. Za predavatelja rednega ali izrednega profesorja oziroma docenta za predmet:

1. Zgodovina države in prava narodov FLRJ
2. Družinsko dedno pravo
3. Kazensko-procesno pravo
4. Administrativno pravo
5. Gospodarsko pravo

II. Po enega fakultetnega sodelavca — asistenta za predmete:

1. Rimsko pravo
2. Ustavno pravo
3. Administrativno pravo
4. Delovno pravo
5. Gospodarsko pravo
6. Civilno sodni postopek

III. Po enega strokovnega sodelavca in asistenta za kriminološki inštitut.

Prijave za natečaj (kolikove s 180 din) vložite sekretariatu Pravne fakultete v Sarajevu, Obala 7, pritrile, v roku 21 dni po objavi tega oglasa.

Prijavi priložite življenjepis, podatke o dosedanjem službovanju ter znanstvena in strokovna dela.

Kandidati morajo izpolnjevati pogoje iz splošnega zakona o univerzah (Uradni list FLRJ 27-1954) za fakultetne sodelavce pa pogoje po odloku o pogojih za izbiro fakultetnih sodelavcev (Uradni list LR BiH 5-55).

Za mesta, ki ne bodo takoj izpolnjena, ostane odprt natečaj do konca leta.

Pravna fakulteta v Sarajevu št. 1943.

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »KOMUNA«

Francoski film

»Moški so takšni«

Tednik »Filmske novice št. 214. Predstave ob 16, 18 in 20.30. V glavni vlogi Jean-Marie Amato in Jean Belanger. Prodaja vstopnic od 9.30—11 ter od 14 dalje.

KINO »TRIGLAV« **KINO »SLOGA«**

Ameriški barvni film

HONDO **»DIVJI VETER«**

Ameriški film

V glavni vlogi: John Wayne, Geraldine Page in Michael Pate. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje. Danes zadnjikrat.

Predstave ob 17, 19 in 21. Ob 10 matineja istega filma. V glavni vlogi Gary Cooper in Ruth Roman. — Prodaja vstopnic od 9.30—11 in od 14 dalje, za matinejo pa od 9 dalje.

KINO »UNION«: Ameriški barvni film: »Mirni človek«. Brez tednika. Predstave ob 16, 18.30 in 21. — V glavni vlogi John Wayne.

KINO »VIC«: V okviru tedna sovjetskega filma predvajamo: sovjetski barvni film: »Mati«. Tednik: Lov na tigra. Predstave ob 16, 18 in 20.30. Prodaja vstopnic v obeh kinematografih od 9.30—11 in od 14 dalje.

KINO »SOCA«: Ameriški barvni film: »Mirni človek«. Predstavi ob 17 in 19.30. Prodaja vstopnic samo od 14 dalje.

KINO »BEŽIGRAD«: Francoski film: »Moški so takšni«. Predstava ob 20.30. Prodaja vstopnic uro pred pričetkom predstave.

KINO »LITOSTROJ«: Ob 18: Jugoslov. film: »Lažni car«. Ob 20 ameriški film: »Streljaj prvi«. Prodaja vstopnic uro pred pričetkom prve predstave.

MLADINSKI KINO LM, Kotnikova 4, predvaja za mladino angleški barvni film: »Vzpon na Everest«. Predstava ob 14.

KINO »ŠIŠKA«

Nemški film

»Podanik«

V glavni vlogi: Werner Peters in Gertrud Bergman. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 14 dalje.

»STAKLO«

STEKLARSKO IN STEKLOBRUSAŠKO PODJETJE ZAGREB, PETRETIČEV TRG 2

poziva

vse delavce in uslužbenke, ki niso več v delovnem odnosu z našim podjetjem, imajo pa pravico do deleža pri

končni razdelitvi plač iz dobička za leto 1955

naj se javijo temu podjetju zaradi uveljavitve svoje pravice. Po treh mesecih od dneva objave izgube delavci in uslužbenici, ki se niso prijavili gospodarski organizaciji pravico do svojega deleža pri razdelitvi plač iz dobička.

649

STT

Strojna tovarna Trbovlje ZNIŽUJE CENE

sledenih svojih rudarskih proizvodov od 1. junija 1956 dalje.

Naziv	Enota	Dosedanja cena din	Nova cena din
Enoveržni strgalni transporter tipe EVT — 120 m	kom.	9.122.000	7.100.000
Veriga za EVT — 120 m	kom.	15.000	12.000
Enoveržni strgalni transporter tipe EVT — 60, L = 40 m	kom.	2.990.000	2.700.000
Veriga za EVT — 60 m	kom.	12.000	9.000
Reduktor DSC — 2, 13,5 kW	kom.	805.000	750.000
Udarni drobilce IZ-I	kom.	2.750.000	2.500.000
Udarni drobilce IZ-II	kom.	5.000.000	4.500.000
Rezervni deli (IZ-I)	kom.	198.200	185.000
Rezervni deli (IZ-II)	kom.	419.500	350.000
Prenosni transporter tipe TPN-406	kom.	1.050.000	880.000
Prenosni transporter tipe TPN-408	kom.	1.350.000	1.250.000
Prevozniki transporter tipe TPV-508	kom.	1.850.000	1.500.000
Prevozniki transporter tipe TPV-510	kom.	2.130.000	1.750.000
Prevozniki transporter tipe TPV-512	kom.	2.550.000	2.100.000

Obveščamo vse cenjene interese, da imamo v letu 1956 že določene možnosti za zaključevanje pogodb za gornje proizvode. V zvezi s tem prosimo, da nam čimprej javite vaše potrebe zaradi ugodnih dobavnih rokov.

Zahtevajte naše ponudbe in prospekte naših strojev za opremo rudnikov, separacij in gradbene industrije.

Doživietie na Mauriciusu

ROMAN

Ko sva se srečala drugič, ste govorili o Keniji, in tedaj sem začel obujati spomine. Razmišljal pa sem o drugih stvareh, tako da so ubrale moje misli drugo smer. Sele pozneje, ko je kazalo, da je afera Krebs naposled končana, sem začel ponovno misliti na polkovnika Fortescueja. Spomnil sem se Mombase in vesti v nekem časniku. Nekje je bila nekakšna zveza. Pisal sem pismo časniku »Mombasa Times« in vprašal uredništvo, ali so kdaj priobčili kaj o nekem polkovniku Fortescueju. Odgovorili so mi tako, da so mi poslali izrezek s poročilom o nesreči na lovu, kakršne se dogajajo na lovih na visoko divjad, zadet pa je bil polkovnik Fortescue. Bilo pa je še nekaj, kar me je osupnilo. Govorili ste o Caserti in o glavnem štabu feldmaršala Alexandra. Vzlic dolžnemu spoštovanju do tega vojaka je večina nas, ki smo bili tam, govorila o njem kot o generalu, ne pa feldmaršalu Alexandru, Caserta pa je bila, znana pod imenom »Alexov štab«. To je na videz malenkost, toda mene je napolnila ta malenkost na razmišljanje. Potem pa vaš obraz. Tudi ta obraz mi je bil znan. Potrebno je bilo samo, da sem ga takoj spoznal po fotografiji, na kateri so bili de Mont-

reuil in Unsacher, znan bolj pod imenom Silvaner, in ostali izdajalci. Sedeli so v skupini okoli mize blizu kamere. Toda na tej fotografiji ste tudi vi. Za njimi. Videti ni ne vašega obraza, ne profila, pač pa človek takoj opazi vaš tilnik in ušesa. A ko sem vas videl prvič, sem videl samo vaš tilnik in ušesa. Ne trdim pa, da sem se takoj spomnil, kdo ste. Kopijo fotografije sem poslal nekemu prijatelju v Francijo, ki je oficir v obveščevalni službi francoskega generalštaba. Fotografija je prispela nazaj na Mauricius, vaša glava pa je bila zaokrožena. Pisali so, da ste mrtvi. Ja, Krebs, v kartotekah ste bili mrtvi... In zato smo prispeli sem... ali bolje rečeno: sem prispel sem... skozi tale vrata...

Vstal sem in nameril revolver naravnost v njegove prsi. Med svojim govorom sem ga napeto gledal in opazil sem, da postaja čedalje starejši. Lica so se mu povesila, na obrazu so se mu pojavile globoke gube, čelo pa mu je obil mrzel pot.

»Menda ne boste...« je začel s hripavim glasom.

Zlobno sem se nasmehnil.

»Gotovo ste hoteli vprašati... menda vas ne bom hladnokrvno ustrelil. To ni pošteno, ni nepristržno, kajne? Hm... morda imate prav. Ne bom vas ubil lastnoročno. To tudi ni potrebno. Čez nekaj minut prispe René s policijo. Ne bi hotel krvniku odjesti zaslužene nagrade... Ne, dragi prijatelj, okusiti boste morali nekaj drugega.«

»Koliko?... lahko...«

»Da bi me podkupili? Ja, to bi lahko storili... če imate pri sebi dovolj gotovine. Denimo tistih petnajst tisoč dolarjev, ki ste jih ukradli de Montreuilu?«

»Že prav. Vstanite!«

Počasi je vstal in stoji ob stal.

»Stopite k steni in stojte z obrazom proti njej,« sem rekel.

»Dvignite roke, pritisnite dlani na zid, noge pa razkrižite. Ne poskušajte nobene neumnosti, ker bi utegnili spremeniti svoje mnenje.«

Krebs je storil vse, kar sem mu ukazal. Našel sem ključ od predalčka, ga odprl in vzel iz njega tri svežnje bankovcev po petdeset dolarjev. Položil sem jih v velik ovitek, ležal na pisalni mizi, in jih spravil v žep. Potem sem znova dvignil revolver in zaklical:

»Pridite sem, Krebs!«

Takoj je ubogal, toda zaustavil sem ga sredi sobe. Njegova lica so bila spet čvrsta, gube so jele polagoma izginjati, iz oči pa mu je odsevalo upanje.

»Pustite me, da se oblečem in odidem...« je začel Krebs.

»Kaj ste znoreli?« sem odgovoril porogljivo.

»Toda... toda... najin dogovor...«

»Dogovor? Z vami nisem sklenil nobenega dogovora. Sami ste mi ponudili denar, ki ste ga ukradli de Montreuilu in ki pripada njegovi ženi. Privolil sem. To je laže kakor preiskovati vaše stanovanje. To je tudi prihranilo manjše nevšečnosti Solangi, ki bi morala oblastem dokazovati, da je to res njen denar. Tako pa ji ga izročim čez tri dni v Parizu. Midva bova potovala bržčas z istim letalom, ker so se francoske oblasti že obrnile na portugalske, da vas izroče. Sodili vam bodo tam, kjer ste storili svoje zločine. Sodili vam bodo po zakonu in zadene vas kazni, ki jo predpisuje zakon, ne pa kakor ste sodili vi in izvrševali obsodbe, ki ste jih izrekli sami.«

Scenarij:
Tihomir Stanojević

Režija:
Boško Vučinić
Tihomir Stanojević

11

Iz filma o življenju in delu JOSIPA BROZA-TITA

Dokumenti življenja

Šest dni dlje kakor njeni zavezniki se je borila jugoslovanska vojska, sprejeta povsod radostno med ljudstvom, ki mu je prinašala svobodo... do izmučene Istre, Primorske in Trsta.

V zaključnih bojih je padlo kakih 200.000 sovražnih vojakov in približno toliko je bilo ujetih.

Neštete žrtve, milijon in sedem sto tisoč sinov in hčera, je bilo maščevanih.

*

Ne da bi pozabilo na tiste, ki so ostali na trnovih poteh vojne, je ljudstvo praznovalo zmago.

Novo življenje je klilo v velikem praznovanju širom po deželi, dihalo iz tesnega stika med ljudstvom in ljudmi, ki so skupaj z njim ustvarjali to življenje.

*

Surova vojna je zapustila za seboj neštete sledove.

Spričo pogorišč požganih vasi in mest, spričo porušeni železniških mostov ni bilo časa za premor.

S pesmijo na ustih in še enkrat golih rok so začeli mladi in odrasli v delovnih bojih pisati drugo poglavje zgodovine in revolucije — poglavje obnove in socialistične izgradnje.

Legenda: Deveti maj leta 1945 so praznovali zavezniki kot dan končne zmage nad sovražnikom. V Jugoslaviji je ljudska vojska še šest dni bila sredi boje z močnimi sovražnimi silami. Iz istih dni izvirajo tudi prve slike, med katerimi druga prikazuje prizor iz ogromne množice kakih 200.000 ujetih Hitlerjevih vojakov v Sloveniji. Širom po vsej deželi so ljudje svečano praznovali osvoboditev, za katero je ljudstvo iz vseh krajev, borec se tudi za svobodo ostalih, prispevalo največje žrtve in tako položilo čvrste bratske temelje bodoče države enotnosti in enakopravnosti. O enotnosti, o borbi, o življenju in svobodni deželi, ki bo gradila socializem, so govorili tiste dni leta 1945 tovariš Tito v Beogradu, tovariš Kidrič v Ljubljani in drugi voditelji v ostalih krajih.

Velika borba je rodila veliko delo — novo državo, demokratično federativno Jugoslavijo, ki je dobila z novo ustavo ime Federativna ljudska republika Jugoslavija. Na šesti sliki vidimo akademika Sinišo Stankovića v Ljudski skupščini, ko bere odlok o razglasitvi FLRJ. Radost ob tem svečanem dogodku se zrcali na obrazih tovarišev Tita, Kardelja in ostalih navzočih (sedma slika), kakor je prišla živo do izraza tudi v vseh krajih naše države.

Na velikanskem pogorišču, kakršno je bilo vsa štiri leta vsa Jugoslavija, si videl prva leta po vojni na vsakem koraku slike vojnega opustošenja, o katerih priča osma slika samo simbolično. Veliko delo je čakalo mladino in odrasle iz vrst vseh narodov enakopravne jugoslovanske skupnosti. Polet obnove, iz katere dobe izvirajo tudi zaključne slike, je še bolj zblížal in strnil narode, ki so malone golih rok začeli nov boj z zaostalostjo, za obnovo in izgradnjo prerojene dežele. Z zvoki vojnih pesmi, ki so trajno ostale v srcu ljudstva, so se zlele nove pesmi dela — pesmi o mladinskih brigadah, o novih cestah, o tovarnah, o šolah, o novih ljudeh in novem življenju.

Nad novim delom obnove in socialistične izgradnje, ki se je porajalo in poganjalo globoke korenine, sta spet bedela Partija in Tito. Ljudstvo, Partija in Tito so ostali tudi v tem novem delu nerazdružljivo povezani. Tovariša Tita vidimo na deseti sliki, ko pregleduje leta 1946 mladinsko progno Brčko-Banovići.

